

Co-funded by
the European Union

**CARE: ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ
ΕΚΘΕΣΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΧΑΡΤΟΓΡΑΦΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΘΑΝΑΤΟ**

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2026

 ILDASA

o m n i a
sustainable innovations hub

Association for Education and Social Development

Χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, οι απόψεις και οι γνώμες που εκφράζονται είναι αποκλειστικά των συγγραφέων και δεν αντανακλούν απαραίτητα τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Κρατικής Υπηρεσίας Ανάπτυξης της Εκπαίδευσης της Δημοκρατίας της Λετονίας (VIAA). Ούτε η Ευρωπαϊκή Ένωση ούτε η χορηγός αρχή VIAA μπορούν να θεωρηθούν υπεύθυνες για αυτές. Αριθμός έργου: 2023-2-LV01-KA210-ADU-000176412

Περιεχόμενα

1. Συνοπτική παρουσίαση	5
2. Εισαγωγή.....	8
2.1. Ιστορικό.....	8
2.2. Σκοπός και στόχοι.....	10
3. Μεθοδολογία.....	13
3.1. Μέθοδος.....	13
3.2. Δείγμα συμμετεχόντων.....	15
3.3. Συλλογή και ανάλυση δεδομένων.....	17
4. Αποτελέσματα	20
4.1. Ερωτήσεις σχετικά με την ευαισθητοποίηση.....	23
4.2. Συμπτώματα, επιπτώσεις και αιτίες.....	29
4.3. Πολιτική ευθύνη	35
4.4. Εξωτερική υποστήριξη/διαθέσιμες πληροφορίες	41
5. Συμπεράσματα.....	48
6. Βιβλιογραφία	51
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	53

ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Από την οπτική γωνία ενός ψυχολόγου και ακαδημαϊκού, αναγνωρίζω ότι αυτή η εκστρατεία ευαισθητοποίησης συνέβαλε σημαντικά στην καλύτερη κατανόηση της έννοιας του κοινωνικού θανάτου. Ενώ η ευαισθητοποίηση συχνά επιτυγχάνεται σε μικροεπίπεδο μέσω ατομικών συμβουλών, η παρούσα έκθεση καταδεικνύει πώς καλά δομημένες εκστρατείες μπορούν να δημιουργήσουν ουσιαστική ευαισθητοποίηση σε ευρύτερο, μακροπρόθεσμα. Η έκθεση παρουσιάζει με σαφήνεια το εύρος της εκστρατείας, συνδυάζοντας δραστηριότητες τόσο στο διαδίκτυο όσο και εκτός διαδικτύου και ενσωματώνοντας διεθνείς και εθνικές πρωτοβουλίες. Η σύγκριση μεταξύ της αρχικής χαρτογράφησης και των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης παρέχει σαφή και ενημερωτικά στοιχεία για τις θετικές αλλαγές που επιτεύχθηκαν σε διάστημα ενός έτους. Είναι σημαντικό ότι τα ευρήματα δείχνουν ότι η εκστρατεία συνέβαλε όχι μόνο στην επιφανειακή ευαισθητοποίηση, αλλά και σε μια βαθύτερη κατανόηση του φαινομένου του κοινωνικού θανάτου. Μια άλλη σημαντική διαπίστωση που επισημαίνεται στην έκθεση είναι η μετάβαση από την απλή αναγνώριση ότι ο κοινωνικός θάνατος μπορεί να προληφθεί στην ανάπτυξη ενός ισχυρότερου αισθήματος ατομικής και επαγγελματικής ευθύνης για την αντιμετώπισή του. Τα ευρήματα της παρακολούθησης υποδηλώνουν ότι οι συμμετέχοντες έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στην ικανότητά τους να συμβάλουν στην πρόληψη στο πλαίσιο των αντίστοιχων ρόλων τους, υποδηλώνοντας μια σημαντική μετάβαση από την ευαισθητοποίηση στην αντιληπτή ικανότητα δράσης. Πιστεύω ότι αυτά τα αποτελέσματα θα πρέπει επίσης να διαδοθούν περαιτέρω μεταξύ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των φορέων εκπαίδευσης ενηλίκων, δεδομένων των ήδη αποδεδειγμένων ενθαρρυντικών αποτελεσμάτων.

Begüm Çakmak, Ψυχολόγος, Ερευνήτρια

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στην Έκθεση Χαρτογράφησης Παρακολούθησης του CARE τονίζουν τη σημαντική αξία των πρωτοβουλιών ευαισθητοποίησης που συμβάλλουν στη βελτίωση της κατανόησης και της αντιμετώπισης σημαντικών κοινωνικών ζητημάτων μέσω της εκπαίδευσης και της ενεργού συμμετοχής των κοινοτήτων. Η έκθεση καταδεικνύει μια σαφή μετάβαση από την περιορισμένη ευαισθητοποίηση σχετικά με την έννοια του κοινωνικού θανάτου σε μια ευρύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο το φαινόμενο αυτό μπορεί να αναγνωριστεί στο εκπαιδευτικό περιβάλλον και στον χώρο εργασίας. Η πρόοδος

αυτή υποστηρίχθηκε μέσω ενός καλά δομημένου συνδυασμού διεθνούς διαδικτυακού σεμιναρίου, εθνικών εκδηλώσεων διάδοσης και πολύγλωσσων εκπαιδευτικών πόρων.

Σύμφωνα με τα ποσοτικά δεδομένα της έρευνας, οι συμμετέχοντες ανέπτυξαν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση όσον αφορά το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου. Ταυτόχρονα, φαίνεται να είναι όλο και πιο ικανοί να αναγνωρίζουν και να αντιμετωπίζουν καταστάσεις κοινωνικής απομόνωσης τόσο στις κοινότητές τους όσο και στους χώρους εργασίας τους. Από την οπτική της εκπαίδευσης ενηλίκων, το πρόγραμμα προσφέρει πολύτιμες πληροφορίες, υπογραμμίζοντας τον ρόλο των εκπαιδευτών ενηλίκων ως βασικών παραγόντων στην αναγνώριση και την πρόληψη της κοινωνικής απομόνωσης, καθώς και στη στήριξη κοινοτήτων με ισχυρότερους κοινωνικούς δεσμούς.

***Κωνσταντίνος Φιλιππίδης**, Εκπαιδευτής Ενηλίκων, Εκπαιδευτής και Σύμβουλος στην Οργανωσιακή Συμπεριφορά*

1. Συνοπτική παρουσίαση

Η έκθεση παρακολούθησης του έργου CARE για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο αξιολογεί τον αντίκτυπο της εκστρατείας ευαισθητοποίησης του CARE σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο σε τέσσερις βασικές ομάδες-στόχους: εκπαιδευτές ενηλίκων, ενήλικες μαθητές, εργαζόμενοι ενήλικες και εκπρόσωποι μικρής και μεσαίας επιχείρησης (ΜΜΕ). Η αξιολόγηση παρακολούθησης βασίζεται άμεσα στην έκθεση χαρτογράφησης του CARE και μετρά τις αλλαγές στην ευαισθητοποίηση, την κατανόηση, την αντίληψη της ευθύνης και την ετοιμότητα για δράση μετά τη συμμετοχή στις δραστηριότητες της εκστρατείας της CARE.

Η έρευνα παρακολούθησης συμπληρώθηκε από 225 ερωτηθέντες από τη Λετονία, τη Σλοβενία και την Κύπρο, οι οποίοι συμμετείχαν όλοι σε τουλάχιστον μία δραστηριότητα ευαισθητοποίησης του CARE, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς διαδικτυακού σεμιναρίου και των εθνικών εκδηλώσεων διάδοσης που διοργανώθηκαν μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου 2025. Η αξιολόγηση επικεντρώνεται στο κατά πόσον η έκθεση στην εκστρατεία συνέβαλε σε μετρήσιμη πρόοδο στην αντιμετώπιση του φαινομένου του κοινωνικού θανάτου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και του χώρου εργασίας.

Τα ευρήματα δείχνουν σημαντική αύξηση της ευαισθητοποίησης και στις τέσσερις ομάδες-στόχους. Ενώ η έκθεση χαρτογράφησης της αρχικής κατάστασης εντόπισε περιορισμένη εξοικείωση με την έννοια του κοινωνικού θανάτου μεταξύ των εκπαιδευτών ενηλίκων, των μαθητών, των εργαζομένων ενηλίκων και των εκπροσώπων των ΜΜΕ, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν σχεδόν καθολική αναγνώριση του όρου και της σημασίας του. Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αιτίες, τα συμπτώματα και τις επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου αυξήθηκε σε πάνω από 99% σε όλες τις ομάδες, υποδηλώνοντας ότι η εκστρατεία αντιμετώπισε αποτελεσματικά τα κενά γνώσης που εντοπίστηκαν στην αρχική κατάσταση.

Πέρα από την ευαισθητοποίηση, η αξιολόγηση παρακολούθησης αποκαλύπτει μια ενίσχυση της προληπτικής στάσης και της αντίληψης για την ικανότητα δράσης. Σχεδόν όλοι οι ερωτηθέντες πιστεύουν ότι ο κοινωνικός θάνατος μπορεί να προληφθεί και πάνω από το 95% δηλώνει ότι έχει εμπιστοσύνη στην ικανότητά του, στο πλαίσιο του επαγγελματικού ή

κοινωνικού του ρόλου, να συμβάλει στις προσπάθειες πρόληψης. Αυτή η αλλαγή είναι ιδιαίτερα σημαντική για τους εκπαιδευτές ενηλίκων και τους εκπροσώπους των ΜΜΕ, οι οποίοι βρίσκονται σε θέση να επηρεάσουν τα μαθησιακά περιβάλλοντα και την κουλτούρα στο χώρο εργασίας, καθώς και για τους ενήλικες μαθητές και τους ενήλικες εργαζόμενους, οι οποίοι αναγνωρίζουν όλο και περισσότερο τον δικό τους ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης.

Οι αντιλήψεις για την πολιτική και συλλογική ευθύνη εξελίχθηκαν επίσης θετικά. Σε σύγκριση με τη φάση αναφοράς, λιγότεροι ερωτηθέντες εξέφρασαν αβεβαιότητα σχετικά με την ευθύνη και η πλειοψηφία θεωρεί πλέον τον κοινωνικό θάνατο ως ένα φαινόμενο που απαιτεί συμμετοχή σε επίπεδο κοινότητας, οργανισμών και θεσμών, και όχι μόνο ατομική δράση. Αυτό αντανακλά μια πιο ώριμη κατανόηση του κοινωνικού θανάτου ως δομικού και σχεσιακού ζητήματος.

Όσον αφορά την εξωτερική υποστήριξη και πληροφόρηση, τα αποτελέσματα της παρακολούθησης επιβεβαιώνουν ότι η εκστρατεία CARE αντιμετώπισε με επιτυχία τα κενά πληροφόρησης που είχαν εντοπιστεί προηγουμένως. Όλοι οι ερωτηθέντες ανέφεραν ότι έλαβαν γενικές πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο και η πλειοψηφία είχε πρόσβαση σε πληροφορίες στη δική της γλώσσα, μειώνοντας σημαντικά τα γλωσσικά εμπόδια που επισημάνθηκαν στην έκθεση αναφοράς. Ταυτόχρονα, οι ερωτηθέντες από όλες τις ομάδες-στόχους εξακολουθούν να εκφράζουν έντονη ανάγκη για πρόσθετες πληροφορίες, υποδηλώνοντας ότι η αυξημένη ευαισθητοποίηση δημιουργεί βαθύτερη εμπλοκή και όχι κορεσμό.

Η ανάλυση των προτεραιοτήτων περιεχομένου για μελλοντικές εκστρατείες ευαισθητοποίησης δείχνει μια εξέλιξη από την αναγνώριση του προβλήματος προς τη μάθηση με προσανατολισμό στη λύση. Ενώ οι βασικές γνώσεις παραμένουν απαραίτητες, οι ερωτηθέντες δίνουν όλο και μεγαλύτερη προτεραιότητα σε πρακτικές συστάσεις, δεξιότητες αναγνώρισης και πρακτικές οδηγίες, σηματοδοτώντας την ετοιμότητα για πιο προηγμένες, βασισμένες στην πρακτική παρεμβάσεις προσαρμοσμένες στην εκπαίδευση ενηλίκων και τις πραγματικότητες του χώρου εργασίας.

Συνολικά, η έκθεση παρακολούθησης παρέχει ισχυρές ενδείξεις ότι η εκστρατεία ευαισθητοποίησης του CARE για τον κοινωνικό θάνατο επηρέασε θετικά και τις τέσσερις

ομάδες-στόχους, ενισχύοντας την ευαισθητοποίηση, εμβαθύνοντας την κατανόηση, ενισχύοντας την αντίληψη της δράσης και αποσαφηνίζοντας τις ανάγκες εφαρμογής. Τα ευρήματα επιβεβαιώνουν την αξία των δομημένων, πολυγλωσσικών εκστρατειών ευαισθητοποίησης ως βάσης για τη βιώσιμη πρόληψη της κοινωνικής απομόνωσης και της κοινωνικής στέρησης στα συστήματα εκπαίδευσης ενηλίκων και στο πλαίσιο της απασχόλησης.

2. Εισαγωγή

2.1. Ιστορικό

Σε απάντηση στις προκλήσεις του κοινωνικού θανάτου, της κοινωνικής απομόνωσης και του κοινωνικού αποκλεισμού στα πλαίσια της εκπαίδευσης ενηλίκων και της απασχόλησης, το έργο CARE υλοποίησε την Εκστρατεία Ευαισθητοποίησης για τον Κοινωνικό Θάνατο με σκοπό την ευαισθητοποίηση, την εμπάθυνση της κατανόησης και την τόνωση της σκέψης μεταξύ των εκπαιδευτών ενηλίκων, των εκπροσώπων των ΜΜΕ, των ενήλικων μαθητών και των ενήλικων εργαζομένων. Η Εκστρατεία σχεδιάστηκε ως στοχευμένη παρέμβαση για την αντιμετώπιση των κενών που εντοπίστηκαν κατά την αρχική φάση του προγράμματος και για την προώθηση της κοινωνικής σύνδεσης, της ένταξης και της ενεργού πολιτεότητας σε όλα τα περιβάλλοντα εκπαίδευσης και εργασίας.

Η παρούσα έκθεση παρακολούθησης της ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο βασίζεται άμεσα στα ευρήματα της αρχικής έκθεσης χαρτογράφησης του CARE, η οποία καθόρισε τα αρχικά επίπεδα ευαισθητοποίησης, κατανόησης και αντιλήψεων σχετικά με τα φαινόμενα του κοινωνικού θανάτου σε όλες τις ομάδες-στόχους του προγράμματος. Η βασική μελέτη εντόπισε τόσο εννοιολογικά όσο και πρακτικά κενά στην αναγνώριση του κοινωνικού θανάτου, των αιτιών του και των επιπτώσεών του στα ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων και στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), παρέχοντας έτσι ένα σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση της αλλαγής και της πρόοδου.

Η παρούσα έκθεση παρακολούθησης εξετάζει τον βαθμό στον οποίο η εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο συνέβαλε σε μετρήσιμες αλλαγές στην ευαισθητοποίηση, τις στάσεις και τις συμπεριφορικές προθέσεις ένα έτος μετά την αξιολόγηση αναφοράς. Με την επανεκτίμηση των ευθυγραμμισμένων δεικτών και των ομάδων-στόχων, η έκθεση επιδιώκει να αξιολογήσει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί μέσω της εκστρατείας και να προσδιορίσει τον ρόλο της στην ενθάρρυνση της αναστοχαστικής σκέψης, της ευθύνης και της δράσης με στόχο την πρόληψη της κοινωνικής απομόνωσης και της κοινωνικής στέρησης στην εκπαίδευση ενηλίκων και στο εργασιακό περιβάλλον.

Στην ευρύτερη κοινωνική επιστημονική βιβλιογραφία, ο κοινωνικός θάνατος νοείται ως μια κατάσταση στην οποία τα άτομα βιώνουν απώλεια συμμετοχής σε κοινωνικούς ρόλους,

παράλληλα με την αποδυνάμωση ή τη διακοπή των κοινωνικών, πολιτιστικών και κοινοτικών δεσμών. Οι έρευνες καταδεικνύουν με συνέπεια ότι αυτή η αποσύνδεση συνδέεται στενά με την κοινωνική απομόνωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό, με σημαντικές επιπτώσεις στην αίσθηση του ατόμου ότι ανήκει, συμμετέχει και δρα στην κοινωνική, πολιτική και οικονομική ζωή (Ghane et al., 2024; Simandan, 2021; Auais et al., 2019). Ενώ ορισμένοι μελετητές υποστηρίζουν ότι η έννοια του κοινωνικού θανάτου πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο για ακραίες καταστάσεις, όπως η άνοια, η γενοκτονία ή η δουλεία, ένας αυξανόμενος αριθμός ερευνών εφαρμόζει την έννοια σε καταστάσεις που περιλαμβάνουν τη συσσωρευτική απώλεια της κοινωνικής ταυτότητας, των ρόλων, των δικτύων και των σημαντικών σχέσεων.

Από την οπτική γωνία των κοινωνικών επιστημών, ο κοινωνικός θάνατος θεωρείται ευρέως ως ένα πολυδιάστατο φαινόμενο που περιλαμβάνει την απόρριψη, την περιθωριοποίηση και τον οστρακισμό, είτε επιβάλλεται εξωτερικά είτε εσωτερικεύεται από τα ίδια τα άτομα (Steele et al., 2015). Ο Norwood (2009) περιγράφει περαιτέρω τον κοινωνικό θάνατο ως το αποτέλεσμα διαδοχικών απωλειών —συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας, της συμμετοχής σε καθημερινές δραστηριότητες και των κοινωνικών σχέσεων— οι οποίες από κοινού μπορεί να οδηγήσουν στην αποχώρηση από την κοινωνική ζωή. Σε ιδρύματα εκπαίδευσης ενηλίκων και σε περιβάλλοντα εργασίας, ιδίως σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, υπάρχει μια απτή πιθανότητα να συναντήσουμε άτομα που είτε βιώνουν κοινωνικό θάνατο είτε διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να εξελιχθούν σε μια τέτοια κατάσταση.

Σε οργανωτικά πλαίσια, εμπειρικές μελέτες δείχνουν ότι ο κοινωνικός αποκλεισμός και ο οστρακισμός συνδέονται με αυξημένες προθέσεις αποχώρησης (Liu et al., 2022; Lyu & Zhu, 2019), αντιπαραγωγικές συμπεριφορές στην εργασία (Umrani et al, 2024), μειωμένη συναισθηματική δέσμευση (Lyu & Zhu, 2019), χαμηλότερα επίπεδα συμπεριφοράς αλληλοβοήθειας (Huang & Yuan, 2023) και μειωμένη δημιουργικότητα (Bai et al., 2022). Αυτά τα αποτελέσματα επηρεάζουν όχι μόνο την ατομική ευημερία, αλλά και την οργανωτική απόδοση, την κοινωνική συνοχή και τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα.

Οι εκπαιδευτές ενηλίκων και οι ΜΜΕ διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προώθηση του Στόχου Βιώσιμης Ανάπτυξης 4, ιδίως του στόχου 4.5, ο οποίος δίνει έμφαση στην χωρίς αποκλεισμούς και ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση για τις ευάλωτες ομάδες. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν διαρθρωτικά εμπόδια. Σύμφωνα με την Έκθεση του ΟΟΣΑ για τις ΜΜΕ και την Επιχειρηματικότητα 2023, οι ΜΜΕ συνεχίζουν

να αντιμετωπίζουν προκλήσεις στην ενσωμάτωση πρακτικών που προάγουν τη μάθηση και την αυτονομία, ενώ η έλλειψη δεξιοτήτων συμπεριφοράς και οι περιορισμοί στην εσωτερική ανάπτυξη του εργατικού δυναμικού περιορίζουν περαιτέρω τη συμμετοχή στα συστήματα εκπαίδευσης ενηλίκων.

Σε αυτό το πλαίσιο, η έκθεση παρακολούθησης και χαρτογράφησης χρησιμεύει ως τεκμηριωμένη αξιολόγηση του κατά πόσον η εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE έχει ενισχύσει την ευαισθητοποίηση, ενθάρρυνε τις προθέσεις αλλαγής συμπεριφοράς και υποστήριξε την κοινωνική σύνδεση στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και της απασχόλησης. Συγκρίνοντας τα ευρήματα της παρακολούθησης με τα αποτελέσματα της αρχικής χαρτογράφησης, η έκθεση στοχεύει να παρέχει μια σαφή εικόνα της προόδου που έχει σημειωθεί και να ενημερώσει για μελλοντικές δράσεις για την πρόληψη της κοινωνικής απομόνωσης και της κοινωνικής στέρησης.

2.2. Σκοπός και στόχοι

Η έκθεση παρακολούθησης της εκστρατείας ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο είχε ως στόχο να αξιολογήσει τον αντίκτυπο και την πρόοδο που επιτεύχθηκε μέσω της εκστρατείας ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE, επαναξιολογώντας την ευαισθητοποίηση, τις στάσεις και τις προθέσεις αλλαγής συμπεριφοράς μεταξύ των βασικών ομάδων-στόχων —εκπαιδευτές ενηλίκων, εκπρόσωποι MME, ενήλικες μαθητές και ενήλικες εργαζόμενοι— στις χώρες-εταίρους. Με βάση την έκθεση χαρτογράφησης του CARE, η παρούσα έκθεση παρακολούθησης αντιπροσωπεύει τη δεύτερη και αξιολογική φάση της εκστρατείας, εστιάζοντας σε μετρήσιμες αλλαγές και όχι στην αρχική ευαισθητοποίηση.

Ο πρωταρχικός στόχος της παρούσας έκθεσης είναι να συγκρίνει τα ευρήματα της αξιολόγησης παρακολούθησης με τα αποτελέσματα της αρχικής αξιολόγησης, προκειμένου να προσδιοριστεί σε ποιο βαθμό η εκστρατεία συνέβαλε στην καλύτερη κατανόηση του φαινομένου του κοινωνικού θανάτου, στην ενίσχυση της κοινωνικής ευθύνης και στην αύξηση της ετοιμότητας για την πρόληψη της κοινωνικής απομόνωσης και της κοινωνικής στέρησης. Με τον τρόπο αυτό, η έκθεση επιδίωξε να αξιολογήσει κατά πόσον η εκστρατεία συνέβαλε στην ανάπτυξη της ενσυναίσθησης, της ενεργού πολιτεότητας και της κοινωνικά υπεύθυνης συμπεριφοράς στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και της απασχόλησης.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι της έκθεσης χαρτογράφησης παρακολούθησης:

1. Σύγκριση των επιπέδων ευαισθητοποίησης και γνώσης Αξιολόγηση των αλλαγών στην ευαισθητοποίηση και την κατανόηση των φαινομένων κοινωνικού θανάτου, συγκρίνοντας τα δεδομένα της έρευνας παρακολούθησης με τα αποτελέσματα της έκθεσης χαρτογράφησης βάσης αναφοράς CARE. Η σύγκριση αυτή επιτρέπει τον προσδιορισμό της προόδου που έχει επιτευχθεί σε όλες τις ομάδες-στόχους μέσω της εκστρατείας.
2. Αξιολόγηση της πρόθεσης συμπεριφοράς για την πρόληψη της κοινωνικής απομόνωσης
Εξέταση των προσωπικών προθέσεων των άμεσων και έμμεσων ομάδων-στόχων να αλλάξουν τις στάσεις και τις συμπεριφορές τους για την πρόληψη της ανάπτυξης κοινωνικής απομόνωσης και των σχετικών μορφών κοινωνικής στέρησης, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας Σχεδίου Κοινωνικής Απομόνωσης.
3. Αξιολόγηση της επίδρασης των εκπαιδευτικών πόρων του CARE
Αξιολογήστε εάν ο ψηφιακός οδηγός «*Σχέδιο κοινωνικής απομόνωσης: Επεξήγηση προτύπων*», που προωθήθηκε μέσω της εκστρατείας, συνέβαλε στην αναστοχασμό, τη μάθηση και την επιδιωκόμενη αλλαγή συμπεριφοράς μεταξύ των συμμετεχόντων.
4. Μέτρηση των αντιληπτών οφελών για τις ομάδες-στόχους
Αναλύστε τον τρόπο με τον οποίο η εκστρατεία υποστήριξε τις άμεσες ομάδες-στόχους —εκπαιδευτές ενηλίκων και εκπροσώπους MME— στην ενίσχυση της ικανότητάς τους να προωθούν την κοινωνική ένταξη, την κοινωνικοοικονομική συμμετοχή και την ενεργό ιθαγένεια, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο οι έμμεσες ομάδες-στόχοι επωφελήθηκαν μέσω της αυξημένης ευαισθητοποίησης, των δεξιοτήτων κριτικής παρατήρησης και της κοινωνικής ευθύνης.
5. Παροχή τεκμηριωμένης βάσης για μελλοντικές δράσεις και βιωσιμότητα
Δημιουργία τεκμηριωμένων πληροφοριών για την ενημέρωση μελλοντικών εκπαιδευτικών πρακτικών, πολιτικών και πρωτοβουλιών παρακολούθησης που αποσκοπούν στην πρόληψη του κοινωνικού θανάτου και στην προώθηση της κοινωνικής σύνδεσης στα συστήματα εκπαίδευσης ενηλίκων και απασχόλησης.

Μέσω αυτών των στόχων, η έκθεση χαρτογράφησης παρακολούθησης καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο η εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE συνέβαλε στους γενικούς στόχους του έργου για την προώθηση της ένταξης, την προστασία

των ατόμων από τις διαδρομές κοινωνικής στέρισης και την ενίσχυση του ρόλου της εκπαίδευσης ενηλίκων και των ΜΜΕ στην οικοδόμηση μιας πιο συνεκτικής, χωρίς αποκλεισμούς και ανθεκτικής κοινωνίας.

3. Μεθοδολογία

3.1. Μέθοδος

Η μεθοδολογική προσέγγιση της έκθεσης χαρτογράφησης παρακολούθησης σχεδιάστηκε έτσι ώστε να εξασφαλίζει άμεση συγκρισιμότητα με την έκθεση χαρτογράφησης βάσης CARE, καταγράφοντας παράλληλα τις αλλαγές στην ευαισθητοποίηση, τις στάσεις και τις συμπεριφορικές προθέσεις μετά την υλοποίηση της εκστρατείας ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο. Για να επιτευχθεί αυτό, η αξιολόγηση παρακολούθησης χρησιμοποίησε μια μεθοδολογία ομπόμπους διαδικτυακής έρευνας, χρησιμοποιώντας εναρμονισμένους δείκτες, λογική ερωτήσεων και τμηματοποίηση των ομάδων-στόχων σύμφωνα με τη φάση βάσης.

Οι ερωτήσεις της έρευνας παρακολούθησης αναπτύχθηκαν με βάση το πλαίσιο της έρευνας αναφοράς, το οποίο είχε διαμορφωθεί μετά από επίσημες διαβουλεύσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του CARE Learning Lab που έλαβε χώρα τον Απρίλιο του 2024 στην Κύπρο. Το Learning Lab φιλοξενήθηκε από τον εταίρο του έργου STRATEGIC OMNIA RESEARCH AND TECHNOLOGY DEVELOPMENT LTD (Κύπρος), με τη συμμετοχή του συντονιστή του έργου Latvijas Darba aizsardzības speciālistu asociācija (Λετονία) και του εταίρου του έργου Društvo za izobraževanje in socialni razvoj (Σλοβενία). Στο Learning Lab συμμετείχαν εξωτερικοί εμπειρογνώμονες, μεταξύ των οποίων εκπρόσωποι ΜΜΕ, εκπαιδευτές ενηλίκων και ψυχολόγοι, και εστίασε στην εξερεύνηση του φαινομένου του κοινωνικού θανάτου στην εκπαίδευση ενηλίκων, στο εργασιακό περιβάλλον, στην ασφάλεια και την υγεία στην εργασία, στην ένταξη κοινωνικά ευάλωτων ομάδων, στην κοινωνική συμμετοχή και στην ψυχολογία.

Με βάση αυτό το επικυρωμένο πλαίσιο, οι έρευνες παρακολούθησης προσαρμόστηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν το πλαίσιο μετά την εκστρατεία. Ενώ οι βασικοί θεματικοί τομείς παρέμειναν σταθεροί —ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο, κατανόηση των συμπτωμάτων, των επιπτώσεων και των αιτιών, κοινωνική ευθύνη και πρόσβαση σε πληροφορίες— τα ερωτηματολόγια παρακολούθησης αναδιατυπώθηκαν ώστε να αξιολογούν την αντιληπτή αλλαγή, τα μαθησιακά αποτελέσματα και την πρόθεση συμπεριφοράς μετά τη συμμετοχή στις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης του CARE. Αυτό

περιελάμβανε ρητές αναφορές στη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο και/ή σε διαδικτυακά σεμινάρια, επιτρέποντας στους ερωτηθέντες να αναστοχαστούν σχετικά με την επίδραση της εκστρατείας στις γνώσεις και τις απόψεις τους.

Όπως και στη φάση αναφοράς, η αξιολόγηση παρακολούθησης χρησιμοποίησε τέσσερα ξεχωριστά αλλά στενά συνδεδεμένα ερωτηματολόγια, που αντιστοιχούσαν στις τέσσερις ομάδες-στόχους του έργου:

Εκπαιδευτές ενηλίκων

- Ενήλικες μαθητές
- Εκπρόσωποι ΜΜΕ
- Εργαζόμενοι ενήλικες

Και τα τέσσερα ερωτηματολόγια ακολουθούσαν μια κοινή δομική λογική και αφορούσαν τις ίδιες βασικές διαστάσεις, με μόνο μικρές προσαρμογές στη διατύπωση και στο πλαίσιο, ώστε να διασφαλίζεται η συνάφεια με το ρόλο και το περιβάλλον κάθε ομάδας-στόχου. Αυτή η προσέγγιση εξασφάλισε εσωτερική συνοχή, επιτρέποντας παράλληλα την ερμηνεία του φαινομένου του κοινωνικού θανάτου με βάση τον συγκεκριμένο ρόλο.

Οι έρευνες διεξήχθησαν διαδικτυακά χρησιμοποιώντας μια ομπίμπους προσέγγιση, η οποία θεωρήθηκε κατάλληλη δεδομένου του πεδίου εφαρμογής, του χρονοδιαγράμματος και του πλαισίου πόρων του έργου. Η ομπίμπους μέθοδος επέτρεψε την αποτελεσματική και οικονομικά αποδοτική συλλογή δεδομένων σε πολλές χώρες, ενώ παράλληλα έφτασε σε διαφορετικές ομάδες ερωτηθέντων. Οι έρευνες παρακολούθησης συντάχθηκαν στα αγγλικά και μεταφράστηκαν στα λετονικά, τα σλοβενικά και τα ελληνικά για να διευκολυνθεί η εθνική εφαρμογή από τους οργανισμούς-εταίρους, εξασφαλίζοντας τη γλωσσική προσβασιμότητα και την ενσωμάτωση.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις δεοντολογίας και προστασίας δεδομένων, όλα τα εργαλεία της έρευνας περιλάμβαναν δηλώσεις ενημέρης συναίνεσης και συμμορφώνονταν με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων). Η συμμετοχή ήταν εθελοντική και τα δεδομένα συλλέχθηκαν, αποθηκεύτηκαν και αναλύθηκαν ανώνυμα. Ο πλήρης κατάλογος των ερωτήσεων της έρευνας παρακολούθησης για κάθε ομάδα-στόχο παρέχεται στο Παράρτημα 1.

3.2. Δείγμα συμμετεχόντων

Το δείγμα των συμμετεχόντων για την έκθεση χαρτογράφησης παρακολούθησης προήλθε από τρία κράτη μέλη της ΕΕ: τη Λετονία, την Κύπρο και τη Σλοβενία, που αντιστοιχούν στις χώρες διαμονής των οργανώσεων-εταίρων του προγράμματος CARE. Η προσέγγιση αυτή εξασφάλισε τη συνέχεια με την έκθεση χαρτογράφησης βάσης αναφοράς του CARE και επέτρεψε τη συγκριτική αξιολόγηση της προόδου στα ίδια γεωγραφικά και θεσμικά πλαίσια.

Σε αντίθεση με τη φάση αναφοράς, η οποία βασίστηκε σε ένα σταθερό και προκαθορισμένο μέγεθος δείγματος, η αξιολόγηση παρακολούθησης διεξήχθη μετά την υλοποίηση της εκστρατείας ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο, η οποία περιελάμβανε πολλαπλές δραστηριότητες διάδοσης και ευαισθητοποίησης που οργανώθηκαν τόσο διαδικτυακά όσο και δια ζώσης. Ως αποτέλεσμα, το δείγμα των συμμετεχόντων στην παρακολούθηση αντικατοπτρίζει τη συμμετοχή που δημιουργήθηκε μέσω των δραστηριοτήτων της εκστρατείας και όχι ένα μοντέλο πρόσληψης βάσει ποσοστώσεων.

Η βασική διακρατική δραστηριότητα της εκστρατείας ήταν το διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο «CARE in Action: Understanding Social Death and Building Bridges» (CARE σε δράση: Κατανόηση του κοινωνικού θανάτου και οικοδόμηση γεφυρών), που διοργανώθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2025. Το διαδικτυακό σεμινάριο διοργανώθηκε από κοινού από όλους τους εταίρους του έργου και απευθυνόταν σε εκπαιδευτές ενηλίκων και εκπροσώπους ΜΜΕ από τη Λετονία, την Κύπρο και τη Σλοβενία. Το πρόγραμμα του διαδικτυακού σεμιναρίου περιελάμβανε παρουσιάσεις για το έργο CARE, το Learning Lab, την έκθεση χαρτογράφησης της βασικής κατάστασης και τον ψηφιακό οδηγό «Σχέδιο κοινωνικής απομόνωσης: Επεξήγηση προτύπων», ακολουθούμενες από διαδραστική συζήτηση και αξιολόγηση γνώσεων.

Συνολικά 67 συμμετέχοντες παρακολούθησαν το διεθνές webinar, μεταξύ των οποίων εκπαιδευτές ενηλίκων και εκπρόσωποι ΜΜΕ από τις τρεις χώρες-εταίρους.

Εκτός από το διεθνές webinar, οι εταίροι του έργου διοργάνωσαν 18 εθνικές εκδηλώσεις διάδοσης μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου 2025, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν τόσο διαδικτυακά όσο και δια ζώσης. Αυτές οι δραστηριότητες σε εθνικό επίπεδο αναπαρήγαγαν το βασικό περιεχόμενο του webinar και προσαρμόστηκαν στο τοπικό πλαίσιο. Σε όλες τις

χώρες εταίρους, η εκστρατεία έφτασε σε περίπου 400 συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένων εκπαιδευτικών ενηλίκων, εκπροσώπων ΜΜΕ, ενηλίκων μαθητών και ενηλίκων εργαζομένων, καθώς και φοιτητών πανεπιστημίου και εκπαιδευτικών γενικής εκπαίδευσης.

Μετά τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες της εκστρατείας, οι συμμετέχοντες κλήθηκαν να συμπληρώσουν συνολικές έρευνες παρακολούθησης για τις αντίστοιχες ομάδες-στόχους τους. Η συμμετοχή στην έρευνα ήταν εθελοντική και δεν συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο όλοι οι συμμετέχοντες στην εκδήλωση, κάτι που είναι συνηθισμένο και αναμενόμενο στις αξιολογήσεις μετά την εκδήλωση.

Συνολικά, συλλέχθηκαν 225 έγκυρες απαντήσεις στην έρευνα παρακολούθησης σε όλες τις χώρες-εταίρους. Οι απαντήσεις αυτές κατανεμήθηκαν στις τέσσερις ομάδες-στόχους ως εξής:

Εκπαιδευτές ενηλίκων: 62 ερωτηθέντες

Εκπρόσωποι ΜΜΕ: 58 ερωτηθέντες

Ενήλικες μαθητές: 56 ερωτηθέντες

Εργαζόμενοι ενήλικες: 49 ερωτηθέντες

Το δείγμα παρακολούθησης, επομένως, αντιπροσωπεύει ένα αυτοεπιλεγμένο υποσύνολο των συμμετεχόντων στην εκστρατεία που συμμετείχαν πιο ενεργά στη διαδικασία αξιολόγησης. Αν και ο αριθμός των ερωτηθέντων είναι μικρότερος από τον συνολικό αριθμό των ατόμων που προσεγγίστηκαν μέσω της εκστρατείας, το δείγμα παρέχει επαρκή δεδομένα για την αξιολόγηση των αλλαγών στην ευαισθητοποίηση, τις στάσεις και τις συμπεριφορικές προθέσεις, ιδίως σε σύγκριση με τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης της αρχικής κατάστασης.

Το δείγμα των συμμετεχόντων στην παρακολούθηση περιλαμβάνει άτομα ηλικίας 18 ετών και άνω και αντικατοπτρίζει μια ποικιλία επαγγελματικών ρόλων, εκπαιδευτικού υπόβαθρου και επιπέδων συμμετοχής στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και της απασχόλησης. Δεδομένης της προσέγγισης πρόσληψης με βάση την εκστρατεία, το δείγμα είναι σκόπιμο και όχι αντιπροσωπευτικό του γενικού πληθυσμού, σε συμφωνία με την εστίαση του έργου στην στοχευμένη ευαισθητοποίηση συγκεκριμένων ομάδων ενδιαφερομένων.

Τυχόν περιορισμοί που σχετίζονται με άνισα ποσοστά ανταπόκρισης μεταξύ χωρών ή ομάδων-στόχων αντιμετωπίζονται στις ενότητες ανάλυσης και ερμηνείας των δεδομένων της παρούσας έκθεσης. Όπου είναι σκόπιμο, οι περιορισμοί αυτοί αναγνωρίζονται με διαφάνεια, προκειμένου να διασφαλιστεί η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των ευρημάτων της παρακολούθησης.

3.3. Συλλογή και ανάλυση δεδομένων

Τα δεδομένα για την έκθεση χαρτογράφησης παρακολούθησης συλλέχθηκαν μέσω διαδικτυακών ερευνών που διεξήχθησαν στους συμμετέχοντες στις δραστηριότητες της εκστρατείας ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE στη Λετονία, την Κύπρο και τη Σλοβενία. Σε αντίθεση με τη φάση αναφοράς, η οποία βασίστηκε σε προκαθορισμένη δειγματοληψία με ποσοστώσεις, η συλλογή δεδομένων παρακολούθησης πραγματοποιήθηκε μετά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων της εκστρατείας και, ως εκ τούτου, αντικατοπτρίζει τη συμμετοχή που βασίστηκε στη συμμετοχή.

Οι σύνδεσμοι των ερευνών διανεμήθηκαν στους συμμετέχοντες μετά τη συμμετοχή τους στις δραστηριότητες ευαισθητοποίησης του CARE, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς διαδικτυακού σεμιναρίου και των εθνικών εκδηλώσεων διάδοσης. Τα κανάλια διανομής περιλάμβαναν:

- άμεσες προσκλήσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αποστέλλονται από οργανισμούς-εταίρους,
- μηνύματα παρακολούθησης προς τους συμμετέχοντες σε εκδηλώσεις και διαδικτυακά σεμινάρια,
- κανάλια επικοινωνίας των εταίρων και του έργου που χρησιμοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της εκστρατείας.

Οι συμμετέχοντες έλαβαν έναν γενικό σύνδεσμο για την έρευνα στη σχετική εθνική γλώσσα. Μόλις έκαναν κλικ στον σύνδεσμο, οι ερωτηθέντες κατευθύνονταν στο κατάλληλο ερωτηματολόγιο που αντιστοιχούσε στην ομάδα-στόχο τους (εκπαιδευτές ενηλίκων, εκπρόσωποι ΜΜΕ, ενήλικες μαθητές ή ενήλικες εργαζόμενοι). Οι προσκλήσεις για συμμετοχή στην έρευνα παρέμειναν ανοιχτές καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου διάδοσης

της εκστρατείας, επιτρέποντας στους συμμετέχοντες να συμπληρώσουν το ερωτηματολόγιο όποτε τους ήταν βολικό.

Όλες οι έρευνες διεξήχθησαν στις εθνικές γλώσσες των συμμετεχόντων χωρών (λετονικά, ελληνικά και σλοβενικά) μετά την ολοκλήρωση των μεταφράσεων και την εσωτερική επικύρωση από τους συνεργαζόμενους οργανισμούς. Η συλλογή δεδομένων παρακολούθησης πραγματοποιήθηκε μετά τις δραστηριότητες της εκστρατείας που διεξήχθησαν μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου 2025, με την πρόσβαση στην έρευνα να παραμένει ανοιχτή έως ότου συγκεντρωθούν επαρκείς απαντήσεις για τη διεξαγωγή συγκριτικής ανάλυσης.

Η Λετονική Ένωση Ειδικών στην Ασφάλεια στην Εργασία (LDASA) συντόνισε τη διαδικασία συλλογής και ανάλυσης των δεδομένων παρακολούθησης. Οι απαντήσεις της έρευνας από όλες τις χώρες-εταίρους συγκεντρώθηκαν κεντρικά και αναλύθηκαν με τη χρήση περιγραφικών στατιστικών μεθόδων. Η ανάλυση επικεντρώθηκε στα εξής:

- τη σύγκριση με τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης της βασικής γραμμής,
- την κατανομή μεταξύ των ομάδων-στόχων,
- τις τάσεις σε επίπεδο χώρας, όπου το επέτρεπε η διαθεσιμότητα των δεδομένων,
- την αξιολόγηση των δεικτών ευαισθητοποίησης, στάσεων και συμπεριφορικών προθέσεων.

Δεδομένου του μοντέλου πρόσληψης βάσει της εκστρατείας, δεν εφαρμόστηκαν διαδικασίες στάθμισης στα δεδομένα παρακολούθησης. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται σε απόλυτους αριθμούς και ποσοστά, που υπολογίστηκαν από τις έγκυρες απαντήσεις ανά ερώτηση. Τα ποσοστά στρογγυλοποιούνται περιστασιακά στον πλησιέστερο ακέραιο αριθμό για να βελτιωθεί η σαφήνεια της παρουσίασης.

Για να εμπλουτιστεί η ερμηνεία των ευρημάτων, στην ανάλυση συμπεριλήφθηκαν επιλεγμένες δημογραφικές μεταβλητές, όπως η ηλικιακή ομάδα και ο επαγγελματικός ρόλος. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας τηρήθηκαν αυστηρά τα πρότυπα προστασίας δεδομένων και δεοντολογίας. Η συμμετοχή ήταν εθελοντική, η συγκατάθεση λήφθηκε ψηφιακά και όλες οι απαντήσεις συλλέχθηκαν και αναλύθηκαν ανώνυμα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 .

Τυχόν περιορισμοί που σχετίζονται με τα ποσοστά ανταπόκρισης, την άνιση εκπροσώπηση των χωρών ή την κατανομή των ομάδων-στόχων αντιμετωπίζονται με διαφάνεια στην ερμηνεία των αποτελεσμάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η αξιοπιστία και η ακεραιότητα της αξιολόγησης παρακολούθησης.

4. Αποτελέσματα

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης παρουσιάζονται χρησιμοποιώντας την ίδια αναλυτική δομή και ομαδοποίηση ερωτήσεων με την έκθεση χαρτογράφησης της CARE, προκειμένου να διασφαλιστεί η πλήρης συγκρισιμότητα μεταξύ των δύο φάσεων αξιολόγησης. Η ανάλυση παρακολούθησης βασίζεται στις απαντήσεις που συλλέχθηκαν μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο και αντικατοπτρίζει τις αλλαγές στην ευαισθητοποίηση, την κατανόηση και την πρόθεση συμπεριφοράς σε όλες τις ομάδες-στόχους του έργου.

Σύμφωνα με τον σχεδιασμό της έρευνας, τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται σε πέντε θεματικές ενότητες, που αντιστοιχούν άμεσα στην αρίθμηση των ερωτήσεων που χρησιμοποιήθηκαν στα ερωτηματολόγια:

1. Δημογραφικά χαρακτηριστικά

(Ερωτήσεις 1–4)

Φύλο, ηλικιακή ομάδα, υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης και χώρα διαμονής.

2. Δείκτες βασισμένοι στην ευαισθητοποίηση

(Ερωτήσεις 5–8)

Ευαισθητοποίηση και εξοκείωση με την έννοια του κοινωνικού θανάτου, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και του χώρου εργασίας, καθώς και της αντίληψης για την δυνατότητα πρόληψης.

3. Συμπτώματα, επιπτώσεις και αιτίες του κοινωνικού θανάτου

(Ερωτήσεις 9–11)

Κατανόηση των αιτιών, των συμπτωμάτων και των επιπτώσεων του κοινωνικού θανάτου, όπως παρουσιάζονται στις έρευνες.

4. Πολιτική ευθύνη και προσωπική δράση

(Ερωτήσεις 12–14)

Αντιλήψεις σχετικά με την ευθύνη για την πρόληψη του κοινωνικού θανάτου, την εμπιστοσύνη στην ικανότητα δράσης του ατόμου και τα εμπόδια που αντιλαμβάνεται κανείς στην ενσωμάτωση της συνειδητοποίησης του κοινωνικού θανάτου στην πράξη.

5. Εξωτερική υποστήριξη και διαθέσιμες πληροφορίες

(Ερωτήσεις 15–19)

Πρόσβαση σε πληροφορίες, αντιληπτή ανάγκη για πρόσθετους πόρους, αντιληπτή χρησιμότητα των εκστρατειών ευαισθητοποίησης και προτεραιότητα σε τομείς περιεχομένου που σχετίζονται με την ευαισθητοποίηση για τον κοινωνικό θάνατο.

Αυτή η δομή αντικατοπτρίζει την Έκθεση χαρτογράφησης βάσης και επιτρέπει την άμεση σύγκριση των αποτελεσμάτων μεταξύ των δύο σημείων μέτρησης. Τα ευρήματα της παρακολούθησης αναλύονται τόσο συνολικά όσο και, όπου είναι σχετικό, ανά ομάδα-στόχο, με ιδιαίτερη προσοχή στις αλλαγές στην ευαισθητοποίηση, τις γνώσεις και τις συμπεριφορικές προθέσεις μετά τη συμμετοχή στις δραστηριότητες της εκστρατείας CARE.

Συνολικά, στη φάση παρακολούθησης συγκεντρώθηκαν 225 έγκυρες απαντήσεις από τη Λετονία, την Κύπρο και τη Σλοβενία.

Ο πίνακας 1 παρέχει μια επισκόπηση των δημογραφικών στοιχείων των ερωτηθέντων, συμπεριλαμβανομένου του φύλου, της ηλικίας, της χώρας διαμονής και του υψηλότερου επιπέδου εκπαίδευσης που έχουν ολοκληρώσει.

Πίνακας 1: Δημογραφικά στοιχεία των ερωτηθέντων, όλες οι (εθνικές) ομάδες-στόχοι (225)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
Φύλο	Άνδρες	97	43,1
	Γυναίκες	125	55,6
	Μη δυαδικό	2	0,9
	Προτιμώ να μην απαντήσω	1	0,4
		225	100,00
Ηλικιακή ομάδα	18-24	7	3,1
	25-34	38	16
	35	85	37
	44	62	27
	55	33	14,7

		225	100,00
Επίπεδο εκπαίδευσης	Δεν ολοκλήρωσα τη δευτεροβάθμια/γυμνασιακή εκπαίδευση	7	3,1
	Λύκειο ή απολυτήριο ή A-levels	25	11
	Επαγγελματικά προσόντα	44	19,6
	Πτυχίο ή παρόμοιο	86	38,2
	Μεταπτυχιακό ή διδακτορικό δίπλωμα	63	28
		225	100,00
Χώρα	Λετονία	118	52,4
	Σλοβενία	67	29,8
	Κύπρος	40	17,8
		225	100,00

Συνολικά, το προφίλ των ερωτηθέντων στην έρευνα παρακολούθησης παραμένει συγκρίσιμο με το δείγμα της αρχικής έρευνας, ενώ αντισταθμίζονται και αλλαγές που σχετίζονται με τη συμμετοχή στην εκστρατεία. Η έρευνα παρακολούθησης δείχνει μια πιο ισορροπημένη κατανομή των φύλων, με υψηλότερο ποσοστό ανδρών ερωτηθέντων και την προσθήκη επιπλέον επιλογών για την ταυτοποίηση του φύλου.

Η κατανομή ηλικιών και στις δύο φάσεις κυριαρχείται από ερωτηθέντες ηλικίας 35-54 ετών. Ωστόσο, το δείγμα της έρευνας παρακολούθησης περιλαμβάνει υψηλότερο ποσοστό συμμετεχόντων ηλικίας 55+, γεγονός που υποδηλώνει ισχυρότερη συμμετοχή πιο έμπειρων επαγγελματιών κατά τη φάση της εκστρατείας.

Το μορφωτικό επίπεδο στο δείγμα της έρευνας παρακολούθησης δείχνει ένα ευρύτερο επαγγελματικό προφίλ, με αυξημένη συμμετοχή ερωτηθέντων που διαθέτουν επαγγελματικά προσόντα και πτυχία, ενώ το ποσοστό των κατόχων μεταπτυχιακών και διδακτορικών τίτλων μειώθηκε ελαφρώς.

Η εκπροσώπηση των χωρών παραμένει ευθυγραμμισμένη με τη δομή των εταίρων, με υψηλότερο ποσοστό ερωτηθέντων από τη Λετονία στη φάση της παρακολούθησης, γεγονός που αντανακλά την ένταση της εθνικής διάδοσης.

4.1. Ερωτήσεις σχετικά με την ευαισθητοποίηση

Σε αυτή την ενότητα παρουσιάζονται τα ευρήματα σχετικά με την ευαισθητοποίηση για το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου, με βάση τέσσερις ερωτήσεις που εστιάζουν στην ευαισθητοποίηση και περιλαμβάνονται τόσο στην αρχική έρευνα όσο και στην έρευνα παρακολούθησης. Η δομή και η θεματική εστίαση των ερωτήσεων διατηρήθηκαν σκόπιμα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η άμεση συγκρισιμότητα μεταξύ των δύο φάσεων αξιολόγησης.

Οι ερωτήσεις που αφορούσαν την ευαισθητοποίηση αφορούσαν τις ακόλουθες πτυχές:

- **E1 (Ερώτηση 1):**
Γενική ευαισθητοποίηση σχετικά με τον όρο «κοινωνικός θάνατος», με βάση τον παρεχόμενο ορισμό.
- **E2 (Ερώτηση 2):**
Ενημέρωση σχετικά με τον όρο «κοινωνικός θάνατος» στο συγκεκριμένο πλαίσιο του ερωτώμενου — εκπαίδευση ενηλίκων (για εκπαιδευτές ενηλίκων και ενήλικες μαθητές) ή χώρος εργασίας (για εκπροσώπους ΜΜΕ και ενήλικες εργαζόμενους).
- **E3 (Ερώτηση 3):**
Αντίληψη σχετικά με το αν ο κοινωνικός θάνατος είναι αποτρέψιμος.
- **E4 (Ερώτηση 4):**
Γνώση στρατηγικών που θα μπορούσαν να μειώσουν τον κίνδυνο κοινωνικού θανάτου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων ή του χώρου εργασίας.

Ενώ η βασική έρευνα αξιολόγησε την προηγούμενη έκθεση και εξοικείωση με την έννοια του κοινωνικού θανάτου χρησιμοποιώντας δυαδικές επιλογές απάντησης (Ναι/Όχι), η έρευνα παρακολούθησης αναδιατύπωσε τις δύο πρώτες ερωτήσεις ευαισθητοποίησης ώστε να αντικατοπτρίζουν μια προοπτική μετά την εκστρατεία. Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να αξιολογήσουν το επίπεδο εξοικείωσης και εμπιστοσύνης τους μετά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης CARE και/ή στο διαδικτυακό σεμινάριο, επιτρέποντας μια πιο

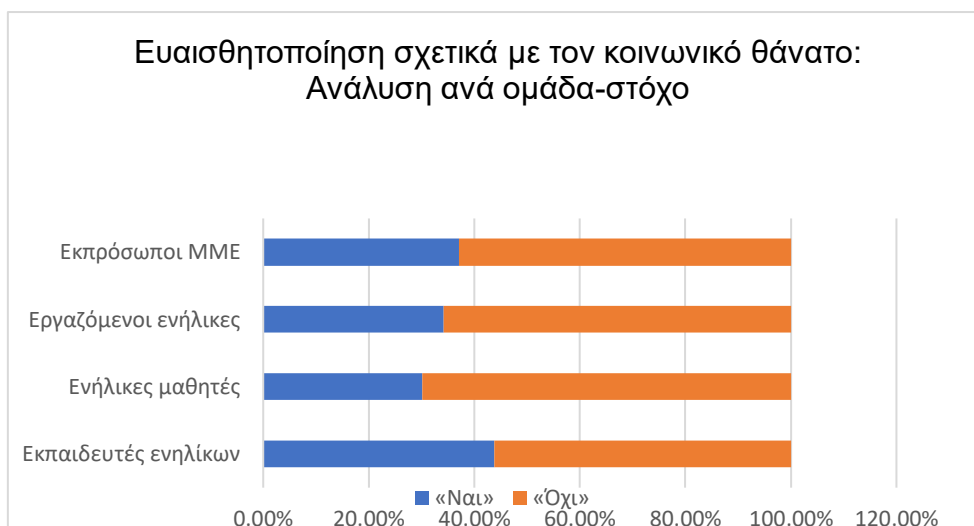
λεπτομερή αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και της αντιληπτής ανάπτυξης γνώσεων.

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα εστιάζουν επομένως στις αλλαγές στα επίπεδα ευαισθητοποίησης, στην αντιληπτή κατανόηση και στη στρατηγική γνώση, συγκρίνοντας τις απαντήσεις της έρευνας παρακολούθησης με τα ευρήματα της βασικής έρευνας, προκειμένου να αξιολογηθεί η συμβολή της εκστρατείας ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο.

Το Σχήμα 1 απεικονίζει τις συνδυασμένες απαντήσεις της έρευνας παρακολούθησης στην Ερώτηση 1 (E1), παρουσιάζοντας την αυτοαξιολόγηση των ερωτηθέντων σχετικά με την εξοικείωσή τους με την έννοια του κοινωνικού θανάτου μετά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία, κατανεμημένη ανά ομάδα-στόχο.

Σύμφωνα με τους Dillard & Storberg-Walker (2022), υπάρχει ανάγκη για μια βαθύτερη κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι οργανισμοί μπορούν να ασχοληθούν αποτελεσματικά με την πολυμορφία και να δημιουργήσουν ένα πιο συμπεριληπτικό περιβάλλον. Επί του παρόντος, η πολυμορφία είναι μία από τις σημαντικές προτεραιότητες στην εκπαίδευση και υπάρχει ένας σαφής στόχος: η προετοιμασία και η ανάπτυξη εργαζομένων που είναι σε θέση να διαχειριστούν τη μαθησιακή διαδικασία σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Η συνέπεια της μη αποδοχής της πολυμορφίας είναι ο αποκλεισμός ή ο οστρακισμός, οι οποίοι είναι γνωστό ότι οδηγούν στον κοινωνικό θάνατο.

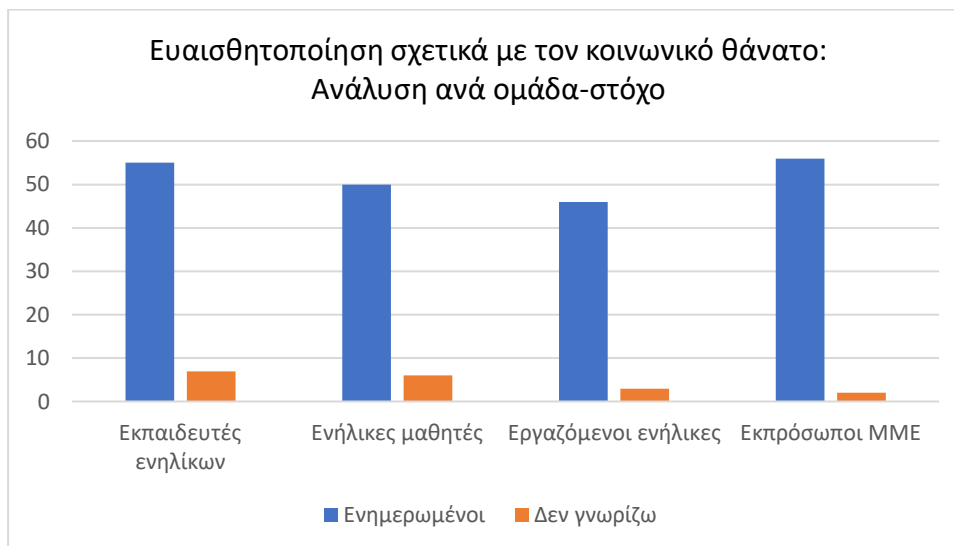
Σχήμα 1: Απαντήσεις στην ερώτηση 1: Ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο: Ανάλυση ανά ομάδα-στόχο; όλες οι ομάδες-στόχοι (χώρας). Δεδομένα από την έκθεση χαρτογράφησης CARE. Οκτώβριος 2024

Κατά τη φάση χαρτογράφησης βάσης αναφοράς (Οκτώβριος 2024), η πλειονότητα των ερωτηθέντων σε όλες τις ομάδες-στόχους ανέφερε ότι δεν είχε ακούσει τον όρο «κοινωνικός θάνατος», με μόνο μια μειοψηφία να δηλώνει ότι τον γνώριζε προηγουμένως. Αυτό επιβεβαίωσε ένα σημαντικό κενό ευαισθητοποίησης κατά την έναρξη του έργου CARE.

Αντίθετα, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης που συλλέχθηκαν μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE και στο διεθνές webinar δείχνουν σημαντική αύξηση της ευαισθητοποίησης σε όλες τις ομάδες-στόχους. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων, οι ενήλικες μαθητές, οι εργαζόμενοι ενήλικες και οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ δήλωσαν σε συντριπτική πλειοψηφία ότι γνωρίζουν και κατανοούν την έννοια του κοινωνικού θανάτου.

Σχήμα 2: Απαντήσεις στην ερώτηση 1: Γνώση του κοινωνικού θανάτου: Ανάλυση ανά ομάδα-στόχο; όλες οι ομάδες-στόχοι (χώρες). Δεδομένα έρευνας παρακολούθησης.

Αυτή η σύγκριση δείχνει ότι η εκστρατεία αντιμετώπισε αποτελεσματικά το κενό ευαισθητοποίησης που εντοπίστηκε στην αρχική φάση και εισήγαγε με επιτυχία την έννοια του κοινωνικού θανάτου σε διαφορετικά ακροατήρια της εκπαίδευσης ενηλίκων και του χώρου εργασίας.

Κατά τη φάση χαρτογράφησης της αρχικής κατάστασης, η ευαισθητοποίηση σχετικά με την έννοια του κοινωνικού θανάτου σε επαγγελματικά πλαίσια ήταν περιορισμένη σε όλες τις ομάδες-στόχους. Μόνο το 15,6 % των εκπαιδευτικών ενηλίκων και το 16,3 % των ενηλίκων μαθητών δήλωσαν ότι είχαν συναντήσει τον όρο σε περιβάλλοντα εκπαίδευσης ενηλίκων,

ενώ η ευαισθητοποίηση μεταξύ των εργαζομένων ενηλίκων (34,2 %) και των εκπροσώπων ΜΜΕ (37,1 %) ήταν ελαφρώς υψηλότερη, αλλά εξακολουθούσε να είναι μέτρια.

Αντίθετα, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν σημαντική αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με το πλαίσιο μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Η ευαισθητοποίηση στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων αυξήθηκε στο 98,4% μεταξύ των εκπαιδευτών ενηλίκων και στο 91,1% μεταξύ των ενηλίκων μαθητών, ενώ η ευαισθητοποίηση στο πλαίσιο του χώρου εργασίας έφτασε το 95,9% μεταξύ των εργαζομένων ενηλίκων και το 96,6% μεταξύ των εκπροσώπων των ΜΜΕ.

Αυτή η σύγκριση δείχνει ότι η εκστρατεία ήταν αποτελεσματική όχι μόνο στην εισαγωγή της έννοιας του κοινωνικού θανάτου, αλλά και στην ενσωμάτωσή της στην εκπαίδευση και την πρακτική στον χώρο εργασίας, αντιμετωπίζοντας άμεσα το κενό που εντοπίστηκε στην αρχική έρευνα.

Ορισμένοι μελετητές καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι υπάρχουν λίγες έρευνες σχετικά με την συμπεριληπτική εκπαίδευση για μαθητές με συναισθηματικές και/ή συμπεριφορικές αναπηρίες και σχετικά με το βαθμό στον οποίο λαμβάνουν εκπαίδευση και υποστήριξη βασισμένη σε έρευνα σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Επιπλέον, υπάρχουν λίγες έρευνες σχετικά με τις πρακτικές στις οποίες οι εκπαιδευτικοί είναι ενήμεροι, πρόθυμοι ή ικανοί να συμμετάσχουν και πιστεύουν ότι είναι αποτελεσματικές στην παροχή συμπεριληπτικής διδασκαλίας σε μαθητές με συναισθηματικές και/ή συμπεριφορικές αναπηρίες. McKenna et al. (2023) Επιπλέον, η έρευνα σχετικά με τα συμπεριληπτικά εργασιακά περιβάλλοντα υποδηλώνει ότι η συμπεριληπτική ηγεσία βοηθά τους υπαλλήλους να βελτιώσουν την καινοτόμο εργασιακή τους συμπεριφορά μέσω των έμμεσων επιδράσεων της δέσμευσης και της αμοιβαιότητας. (Umranı et al., 2024). Στα προγράμματα κατάρτισης, οι διευθυντές, οι εκπαιδευτικοί και άλλες αρχές θα πρέπει να τονίζουν τη σημασία της παροχής μιας ασφαλούς βάσης για τους περιθωριοποιημένους συμμετέχοντες, προκειμένου να μειωθούν οι αρνητικές συνέπειες του περιθωριοποίησης. (Mikulincer & Shaver, 2009; Yaakobi, 2019).

Η ερώτηση 3 διερεύνησε τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με το αν ο κοινωνικός θάνατος είναι αποτρέψιμος, μια διάσταση στάσης που αντικατοπτρίζει τα επίπεδα ελπίδας, δράσης και ετοιμότητας για την ανάληψη προληπτικών μέτρων. Τα αποτελέσματα της

χαρτογράφησης της βασικής γραμμής έδειξαν ήδη μια ισχυρή πεποίθηση στην αποτρέψιμη φύση του κοινωνικού θανάτου: το 95% των ερωτηθέντων θεωρούσε τον κοινωνικό θάνατο αποτρέψιμο, υποδηλώνοντας μια γενικά αισιόδοξη και προληπτική νοοτροπία μεταξύ των ομάδων-στόχων κατά την έναρξη του προγράμματος CARE.

Τα ευρήματα της έρευνας παρακολούθησης ενισχύουν και επιβεβαιώνουν περαιτέρω αυτή την αντίληψη. Μετά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE και στο διεθνές webinar, το 99,1% των ερωτηθέντων (223 από τους 225) επιβεβαίωσαν ότι ο κοινωνικός θάνατος είναι αποτρέψιμος. Αυτή η σχεδόν ομόφωνη συμφωνία σε όλες τις ομάδες-στόχους καταδεικνύει μια σαφή εδραίωση των θετικών στάσεων απέναντι στην πρόληψη και την παρέμβαση.

Η αύξηση που παρατηρήθηκε από την αρχική έρευνα έως την έρευνα παρακολούθησης υποδηλώνει ότι η εκστρατεία όχι μόνο διατήρησε τον υπάρχοντα αισιοδοξισμό, αλλά και ενίσχυσε την εμπιστοσύνη των ερωτηθέντων στην πρόληψη, πιθανώς παρέχοντας συγκεκριμένες γνώσεις, πρακτικές προοπτικές και μια σαφέστερη κατανόηση των μηχανισμών μέσω των οποίων μπορεί να αντιμετωπιστεί ο κοινωνικός θάνατος. Από την άποψη της κοινωνικής ψυχολογίας, αυτό συνάδει με τις έννοιες της ελπίδας, της ανθεκτικότητας και της αντιληπτής προσωπικής και συλλογικής δράσης, οι οποίες αποτελούν κρίσιμες προϋποθέσεις για τη μετατροπή της ευαισθητοποίησης σε ουσιαστική προληπτική συμπεριφορά. Το Σχήμα 3 απεικονίζει την κατανομή των απαντήσεων στην Ερώτηση 3 της έρευνας παρακολούθησης.

Σχήμα 3: Απαντήσεις στην ερώτηση 3: Μπορεί να προληφθεί ο κοινωνικός θάνατος; Όλες οι (εθνικές) ομάδες-στόχοι – Έρευνα παρακολούθησης.

Η ερώτηση 4 εξέτασε εάν οι ερωτηθέντες που κατείχαν διαφορετικούς ρόλους στην εκπαίδευση ενηλίκων και στον χώρο εργασίας γνώριζαν συγκεκριμένες στρατηγικές για τη

μείωση του κινδύνου κοινωνικού θανάτου. Η ερώτηση αυτή είχε ως στόχο να αξιολογήσει το επίπεδο πρακτικής γνώσης και να προσδιορίσει εάν χρειάζονταν πρόσθετες οδηγίες και πόροι.

Κατά τη φάση της βασικής χαρτογράφησης, η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις στρατηγικές πρόληψης ήταν περιορισμένη σε όλες τις ομάδες-στόχους. Μόνο το 33,3 % των εκπαιδευτών ενηλίκων και το 25,6 % των ενηλίκων μαθητών δήλωσαν ότι γνώριζαν τέτοιες στρατηγικές, ενώ η ευαισθητοποίηση ήταν ακόμη χαμηλότερη μεταξύ των εργαζομένων ενηλίκων (21,1 %) και των εκπροσώπων των ΜΜΕ (17,1 %). Αυτά τα ευρήματα υπογράμμισαν ένα σαφές χάσμα μεταξύ της πεποίθησης ότι ο κοινωνικός θάνατος είναι αποτρέψιμος και της ικανότητας να προσδιοριστούν πρακτικές δράσεις για την υποστήριξη της πρόληψης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν μια σημαντική και σταθερή αύξηση της γνώσης των στρατηγικών πρόληψης σε όλες τις ομάδες-στόχους μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Στη φάση παρακολούθησης:

- το 100% των εκπαιδευτών ενηλίκων (62 από τους 62) δήλωσαν ότι γνωρίζουν στρατηγικές για τη μείωση του κινδύνου κοινωνικού θανάτου
- το 96,4% των ενηλίκων μαθητών (54 από τους 56) δήλωσαν ότι γνωρίζουν τέτοιες στρατηγικές
- το 98,0% των ενηλίκων εργαζομένων (48 από τους 49) δήλωσαν ότι γνωρίζουν τις προσεγγίσεις πρόληψης
- Το 98,3% των εκπροσώπων ΜΜΕ (57 από 58) επιβεβαίωσε ότι γνωρίζει τις σχετικές στρατηγικές.

Αυτή η σημαντική βελτίωση αποδεικνύει ότι η εκστρατεία ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματική στην κάλυψη του κενού πρακτικών γνώσεων που εντοπίστηκε στην αρχική φάση. Ενώ οι ερωτηθέντες εξέφρασαν αρχικά αισιοδοξία όσον αφορά την πρόληψη του κοινωνικού θανάτου, τα ευρήματα της φάσης παρακολούθησης δείχνουν ότι αυτή η αισιοδοξία μεταφράστηκε σε συγκεκριμένη κατανόηση των στρατηγικών που μπορούν να εφαρμοστούν, ιδίως στον τομέα της εκπαίδευσης και στον χώρο εργασίας.

Το Σχήμα 4 απεικονίζει τις απαντήσεις της έρευνας παρακολούθησης στην Ερώτηση 4, παρουσιάζοντας την κατανομή της γνώσης των στρατηγικών πρόληψης του κοινωνικού θανάτου μεταξύ των ομάδων-στόχων.

Σχήμα 4: Απαντήσεις στην ερώτηση 4: Γνώση στρατηγικών για τη μείωση του κινδύνου κοινωνικού θανάτου; όλες οι (εθνικές) ομάδες-στόχοι – έρευνα παρακολούθησης

4.2. Συμπτώματα, επιπτώσεις και αιτίες

Αυτό το μέρος της έρευνας επικεντρώθηκε στην ευαισθητοποίηση των ερωτηθέντων σχετικά με τις αιτίες, τα συμπτώματα και τις επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου, εξετάζοντας τόσο το εκπαιδευτικό όσο και το εργασιακό περιβάλλον. Οι ίδιες τρεις εννοιολογικές διαστάσεις αξιολογήθηκαν τόσο στην αρχική έρευνα όσο και στην έρευνα παρακολούθησης, προκειμένου να καταστεί δυνατή η συγκριτική ανάλυση στο χρόνο.

Στη φάση της βασικής χαρτογράφησης, οι ερωτήσεις αυτής της κατηγορίας σχεδιάστηκαν με σκοπό να αξιολογήσουν εάν οι ερωτηθέντες είχαν ακούσει προηγουμένως για:

τις αιτίες του κοινωνικού θανάτου (π.χ. απόρριψη, οστρακισμός, αποβολή, απόσυρση κοινωνικής υποστήριξης ή σωρευτικές απώλειες),

τα συμπτώματα του κοινωνικού θανάτου (π.χ. απώλεια ταυτότητας, απώλεια κοινωνικών σχέσεων, απομάκρυνση από τις καθημερινές δραστηριότητες),

- και τις επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων ή του χώρου εργασίας, ανάλογα με το ρόλο του ερωτώμενου.

Οι απαντήσεις της βασικής γραμμής συλλέχθηκαν χρησιμοποιώντας δυαδικές επιλογές απαντήσεων (Ναι/Όχι), καταγράφοντας την προηγούμενη έκθεση των ερωτηθέντων σε αυτές τις έννοιες και την αναγνώρισή τους.

Στην έρευνα παρακολούθησης διατηρήθηκαν οι ίδιες θεματικές ενότητες, ωστόσο οι ερωτήσεις αναδιατυπώθηκαν ώστε να αντικατοπτρίζουν μια προοπτική μετά την εκστρατεία. Αντί να ρωτήσουν αν οι ερωτηθέντες είχαν ακούσει ποτέ για τις αιτίες, τα συμπτώματα ή τις επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου, τα ερωτηματολόγια παρακολούθησης αξιολόγησαν το επίπεδο κατανόησης που δήλωσαν οι ερωτηθέντες μετά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE και/ή στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Αυτή η προσαρμογή επέτρεψε μια πιο λεπτομερή αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και του βάθους της ευαισθητοποίησης, διατηρώντας παράλληλα την εννοιολογική ευθυγράμμιση με τους δείκτες αναφοράς.

Οι τρεις ερωτήσεις αυτής της κατηγορίας αφορούσαν τις ακόλουθες πτυχές:

- *Ερώτηση 1 (E1): Αιτίες του κοινωνικού θανάτου*
Ευαισθητοποίηση και κατανόηση των κύριων αιτιών του κοινωνικού θανάτου, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής απόρριψης, του οστρακισμού, της απώλειας υποστήριξης και των σωρευτικών κοινωνικών απωλειών, όπως περιγράφονται στη βιβλιογραφία.
- *Ερώτηση 2 (E2): Συμπτώματα του κοινωνικού θανάτου*
Ευαισθητοποίηση και κατανόηση των βασικών συμπτωμάτων, όπως απώλεια ταυτότητας, απομάκρυνση από την κοινωνική ζωή, μειωμένη συμμετοχή στις καθημερινές δραστηριότητες και μειωμένη αυτοεκτίμηση.
- *Ερώτηση 3 (E3): Επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου*
Επίγνωση των επιπτώσεων του κοινωνικού θανάτου στα εξής πλαίσια:
 - *το πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων (για εκπαιδευτές ενηλίκων και ενήλικες μαθητές), συμπεριλαμβανομένης της μειωμένης κινητοποίησης, συμμετοχής και αίσθησης του ανήκειν*
 - *το πλαίσιο του χώρου εργασίας (για ενήλικες εργαζόμενους και εκπροσώπους MME), συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στην ευημερία, την*

εμπιστοσύνη, την συναισθηματική εξάντληση, την παραγωγικότητα και την κινητικότητα του προσωπικού.

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα συγκρίνουν την αρχική αναγνώριση των αιτίων, των συμπτωμάτων και των επιπτώσεων με την αυτοαξιολόγηση της κατανόησης κατά την παρακολούθηση, επιτρέποντας την εκτίμηση του κατά πόσον η εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE συνέβαλε σε μια βαθύτερη εννοιολογική κατανόηση και συνειδητοποίηση του πλαισίου σε όλες τις ομάδες-στόχους.

Η ερώτηση 1 είχε ως στόχο να αξιολογήσει την ευαισθητοποίηση των ερωτηθέντων σχετικά με τις πιθανές αιτίες του κοινωνικού θανάτου, όπως προσδιορίζονται στην επιστημονική βιβλιογραφία, συμπεριλαμβανομένης της απόρριψης, της κακομεταχείρισης, του οστρακισμού, της αποβολής, της απόσυρσης της κοινοτικής υποστήριξης και των σωρευτικών κοινωνικών απωλειών. Σκοπός αυτής της ερώτησης ήταν να αξιολογηθεί η κατανόηση των ερωτηθέντων σχετικά με τις βαθύτερες αιτίες της κοινωνικής απομόνωσης και της κοινωνικής αποσύνδεσης.

Κατά τη φάση της χαρτογράφησης της βασικής γραμμής, η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αιτίες του κοινωνικού θανάτου ήταν περιορισμένη. Ένα σημαντικό ποσοστό των ερωτηθέντων (58,8%) ανέφερε ότι δεν ήταν εξοικειωμένο με τις αιτίες του κοινωνικού θανάτου, ενώ μόνο το 41,2% δήλωσαν ότι είχαν προηγούμενη ευαισθητοποίηση. Αυτά τα ευρήματα αποκάλυψαν ένα αξιοσημείωτο κενό γνώσης σχετικά με τους υποκείμενους μηχανισμούς που συμβάλλουν στην κοινωνική απομόνωση και τον κοινωνικό θάνατο, υπογραμμίζοντας την ανάγκη για στοχευμένες εκπαιδευτικές παρεμβάσεις.

Αντίθετα, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν σημαντική αύξηση της ευαισθητοποίησης μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας παρακολούθησης δείχνει ότι 223 από τους 225 ερωτηθέντες (99,1%) δήλωσαν ότι γνώριζαν τις αιτίες του κοινωνικού θανάτου, ενώ μόνο 2 ερωτηθέντες (0,9%) δήλωσαν ότι δεν τις γνώριζαν. Αυτή η βελτίωση είναι συνεπής σε όλες τις ομάδες-στόχους και αντικατοπτρίζει μια σημαντική ενίσχυση της εννοιολογικής κατανόησης.

Η σύγκριση μεταξύ των ευρημάτων της αρχικής έρευνας και της έρευνας παρακολούθησης δείχνει ότι η εκστρατεία αντιμετώπισε αποτελεσματικά το κενό γνώσης που είχε εντοπιστεί προηγουμένως, ενισχύοντας σημαντικά την ευαισθητοποίηση των ερωτηθέντων σχετικά με

τις πολύπλοκες και πολυδιάστατες αιτίες του κοινωνικού θανάτου. Η επιστημονική βιβλιογραφία υπογραμμίζει τη σημασία αυτής της κατανόησης, καθώς το ψυχολογικό και συναισθηματικό τραύμα που συνδέεται με τον κοινωνικό αποκλεισμό μπορεί να διαταράξει την ανάπτυξη κοινωνικών, συναισθηματικών και συμπεριφορικών ικανοτήτων που είναι απαραίτητες για τη διατήρηση υποστηρικτικών διαπροσωπικών σχέσεων (Blodgett & Lanigan, 2018; Keels et al., 2022; Dods, 2013). Επιπλέον, η ευαισθησία των ατόμων στον οστρακισμό και οι αντιδράσεις τους στον αποκλεισμό μπορεί να ποικίλλουν ανάλογα με τις προσωπικές ανάγκες, τους παράγοντες του περιβάλλοντος και τις αντιλήψεις για τις προθέσεις, οδηγώντας σε συμπεριφορές που κυμαίνονται από αυξημένη κοινωνική προσοχή έως επιθετικότητα ή απόσυρση (Williams, 2007). Η αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με αυτές τις αιτίες αποτελεί, επομένως, κρίσιμη προϋπόθεση για την έγκαιρη αναγνώριση και την αποτελεσματική πρόληψη του κοινωνικού θανάτου.

Η ερώτηση 2 εξέτασε την ευαισθητοποίηση των ερωτηθέντων σχετικά με τα συμπτώματα του κοινωνικού θανάτου, όπως αυτά προσδιορίζονται στη βιβλιογραφία, συμπεριλαμβανομένης της απώλειας ταυτότητας, της μειωμένης ικανότητας συμμετοχής σε καθημερινές δραστηριότητες, της απώλειας κοινωνικών σχέσεων και της αποσύνδεσης από την κοινωνική ζωή. Σκοπός αυτής της ερώτησης ήταν να αξιολογηθεί η ικανότητα των ερωτηθέντων να αναγνωρίζουν τα σημάδια και τις συνέπειες της κοινωνικής απομόνωσης και της κοινωνικής αποστασιοποίησης.

Κατά τη φάση της βασικής χαρτογράφησης, η ευαισθητοποίηση σχετικά με τα συμπτώματα του κοινωνικού θανάτου ήταν περιορισμένη. Η πλειονότητα των ερωτηθέντων (55,4%) ανέφερε ότι δεν ήταν εξοικειωμένη με τα συμπτώματα, ενώ το 44,6% δήλωσαν ότι τα γνώριζαν. Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ένα σημαντικό κενό στην αναγνώριση των πρώιμων δεικτών του κοινωνικού θανάτου, το οποίο μπορεί να εμποδίσει την έγκαιρη αναγνώριση και παρέμβαση και να αυξήσει τον κίνδυνο παρατεταμένης κοινωνικής απομόνωσης.

Αντίθετα, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν ένα σχεδόν καθολικό επίπεδο ευαισθητοποίησης μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας παρακολούθησης δείχνει ότι 224 από τους 225 ερωτηθέντες (99,6%) δήλωσαν ότι γνωρίζουν τα συμπτώματα του κοινωνικού θανάτου, ενώ μόνο ένας ερωτώμενος (0,4%) δήλωσε ότι δεν τα γνωρίζει. Αυτή η βελτίωση είναι συνεπής σε όλες τις

ομάδες-στόχους και αντικατοπτρίζει μια σημαντική ενίσχυση της ικανότητας των ερωτηθέντων να αναγνωρίζουν τα βασικά προειδοποιητικά σημάδια.

Η σύγκριση μεταξύ των αποτελεσμάτων της αρχικής έρευνας και της έρευνας παρακολούθησης δείχνει ότι η εκστρατεία ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματική στην αντιμετώπιση του κενού γνώσης σχετικά με την αναγνώριση των συμπτωμάτων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό, καθώς οι αποτελεσματικές απαντήσεις στην κοινωνική απομόνωση και τον κοινωνικό αποκλεισμό εξαρτώνται όχι μόνο από την κατανόηση των παραγόντων κινδύνου, αλλά και από την αναγνώριση των προστατευτικών και προειδοποιητικών δεικτών που υποστηρίζουν την ψυχική υγεία και την κοινωνική ευημερία (Waid & Uhrich, 2020). Ενώ προηγούμενες έρευνες υποδηλώνουν ότι η ευαισθητοποίηση από μόνη της δεν μεταφράζεται πάντα σε πρακτικές ένταξης (Kauffman & Badar, 2016; McKenna et al., 2023), η βελτίωση της αναγνώρισης των συμπτωμάτων αποτελεί ένα κρίσιμο πρώτο βήμα προς την έγκαιρη υποστήριξη, την πρόληψη και την ουσιαστική παρέμβαση.

Η ερώτηση 3 εξέτασε την ευαισθητοποίηση των ερωτηθέντων σχετικά με τις συγκεκριμένες επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου στο αντίστοιχο επαγγελματικό τους περιβάλλον, δηλαδή την εκπαίδευση ενηλίκων (για εκπαιδευτές ενηλίκων και ενήλικες μαθητές) και τον χώρο εργασίας (για ενήλικες εργαζόμενους και εκπροσώπους ΜΜΕ). Καθώς οι συνέπειες του κοινωνικού θανάτου εκδηλώνονται διαφορετικά σε εκπαιδευτικά και οργανωτικά περιβάλλοντα, η ερώτηση διαφοροποιήθηκε ανάλογα με το πλαίσιο, ώστε να εξασφαλιστεί η συνάφεια και η ουσιαστική ερμηνεία για κάθε ομάδα-στόχο.

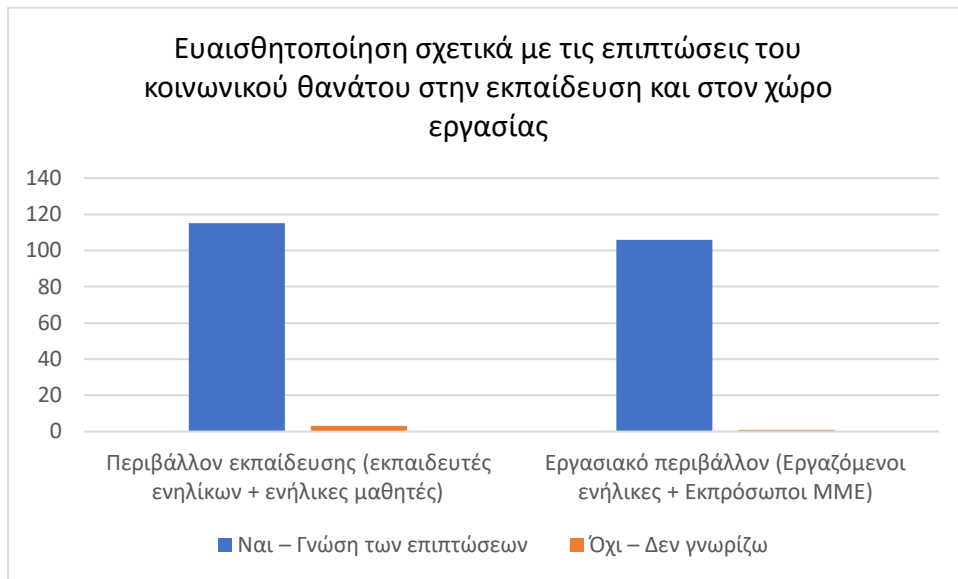
Κατά τη φάση της χαρτογράφησης της βασικής γραμμής, η επίγνωση των επιπτώσεων του κοινωνικού θανάτου στο επαγγελματικό πλαίσιο ήταν μέτρια αλλά άνιση. Περίπου το 52,0% των ερωτηθέντων σε ρόλους σχετικούς με την εκπαίδευση και το 50,7% των ερωτηθέντων σε ρόλους σχετικούς με τον χώρο εργασίας δήλωσαν ότι είχαν επίγνωση των επιπτώσεων του κοινωνικού θανάτου. Αυτά τα ευρήματα έδειξαν ότι, ενώ υπήρχε κάποια κατανόηση των συνεπειών της κοινωνικής απομόνωσης, παρέμεναν σημαντικά κενά γνώσης, ιδίως όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο ο κοινωνικός θάνατος επηρεάζει τη μάθηση, την ευημερία, την κινητοποίηση, την εμπιστοσύνη και την παραγωγικότητα με τρόπους που εξαρτώνται από το συγκεκριμένο πλαίσιο.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης αποκαλύπτουν μια σημαντική βελτίωση στην ευαισθητοποίηση σχετικά με το πλαίσιο μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία

ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Η ανάλυση των δεδομένων της έρευνας παρακολούθησης δείχνει ότι 221 από τους 225 ερωτηθέντες (98,2%) δήλωσαν ότι έχουν επίγνωση των επιπτώσεων του κοινωνικού θανάτου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ή του χώρου εργασίας τους, ενώ μόνο 4 ερωτηθέντες (1,8%) δήλωσαν ότι δεν έχουν επίγνωση. Αυτή η αύξηση παρατηρήθηκε με συνέπεια τόσο στις ομάδες-στόχους που επικεντρώνονται στην εκπαίδευση όσο και σε αυτές που επικεντρώνονται στον χώρο εργασίας.

Η σύγκριση μεταξύ των ευρημάτων της αρχικής έρευνας και της έρευνας παρακολούθησης υποδηλώνει ότι η εκστρατεία ήταν ιδιαίτερα αποτελεσματική στην εμβάθυνση της κατανόησης των ερωτηθέντων σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας του κοινωνικού θανάτου σε πραγματικά επαγγελματικά περιβάλλοντα, αντί να παραμείνει μια αφηρημένη ή θεωρητική έννοια. Με την παρουσίαση συγκεκριμένων αποδεικτικών στοιχείων και παραδειγμάτων κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων της εκστρατείας, η πρωτοβουλία CARE φαίνεται να έχει αντιμετωπίσει με επιτυχία το κενό που εντοπίστηκε στην αρχική έρευνα και να έχει ενισχύσει την ικανότητα των ερωτηθέντων να αναγνωρίζουν τις πρακτικές συνέπειες της κοινωνικής απομόνωσης και του κοινωνικού αποκλεισμού τόσο στο εκπαιδευτικό όσο και στο εργασιακό περιβάλλον. Το Σχήμα 5 απεικονίζει τις απαντήσεις της έρευνας παρακολούθησης στην Ερώτηση 3 (E3), συγκρίνοντας την ευαισθητοποίηση σχετικά με τις επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου στα δύο επαγγελματικά περιβάλλοντα.

Σχήμα 5: Απαντήσεις στην ερώτηση 3 (Q3): Συνειδητοποίηση των επιπτώσεων του κοινωνικού θανάτου στα περιβάλλοντα της εκπαίδευσης και του χώρου εργασίας: όλες οι (εθνικές) ομάδες-στόχοι – Έρευνα παρακολούθησης

4.3. Πολιτική ευθύνη

Σε αυτή την ενότητα εξετάστηκαν οι αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με την κοινωνική ευθύνη σε σχέση με τον κοινωνικό θάνατο, με έμφαση στην ισορροπία μεταξύ ατομικής δράσης και συλλογικής ευθύνης, καθώς και στα εμπόδια που αντιλαμβάνονται ως προς την ενσωμάτωση της ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο στην εκπαίδευση ενηλίκων και την επαγγελματική πρακτική. Οι ερωτήσεις αυτής της κατηγορίας διερευνούν την προθυμία των ερωτηθέντων να δράσουν, την αίσθηση προσωπικής και κοινωνικής ευθύνης που έχουν, καθώς και τις δομικές προκλήσεις που σχετίζονται με την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση.

Οι ίδιες τρεις εννοιολογικές διαστάσεις αξιολογήθηκαν τόσο στην αρχική έρευνα όσο και στην έρευνα παρακολούθησης, προκειμένου να διασφαλιστεί η συγκρισιμότητα στο χρόνο. Ωστόσο, όπως και στις προηγούμενες ενότητες, επιλεγμένες ερωτήσεις αναδιατυπώθηκαν στην έρευνα παρακολούθησης, προκειμένου να αντικατοπτρίζουν μια προοπτική μετά την εκστρατεία και να αποτυπώσουν τις αλλαγές στις στάσεις και την αντιληπτή δράση μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE και/ή στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο.

Οι τρεις ερωτήσεις που εξετάστηκαν σε αυτή την κατηγορία ήταν:

- *Ερώτηση 1 (E1): Ατομική έναντι συλλογικής ευθύνης*
Αυτή η ερώτηση διερεύνησε εάν οι ερωτηθέντες αντιλαμβάνονται τον κοινωνικό θάνατο κυρίως ως ατομικό ζήτημα ή ως φαινόμενο που απαιτεί υποστήριξη σε επίπεδο κοινότητας και συλλογική ευθύνη, βασιζόμενη σε έννοιες όπως η συμμετοχή των πολιτών και η κοινωνική ευθύνη (Vrablikova, 2008; Hsu et al., 2021).
- *Ερώτηση 2 (E2): Προσωπική δράση και προθυμία για δράση*
Αυτή η ερώτηση αξιολόγησε τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τη δική τους ικανότητα να συμβάλουν στη μείωση του κινδύνου κοινωνικού θανάτου, διαφοροποιημένη ανά ομάδα-στόχο (εκπαιδευτές ενηλίκων, ενήλικες μαθητές, εργαζόμενοι ενήλικες και εκπρόσωποι ΜΜΕ). Στην αρχική έρευνα, οι απαντήσεις κατέγραψαν τις γενικές αντιλήψεις σχετικά με τη δράση χρησιμοποιώντας δυαδικές επιλογές (Ναι/Όχι). Στην έρευνα παρακολούθησης, η ερώτηση διατηρήθηκε για να αξιολογηθεί εάν η συμμετοχή στην εκστρατεία ενίσχυσε την αίσθηση προσωπικής ευθύνης και την ικανότητα δράσης των ερωτηθέντων.
- *Ερώτηση 3 (E3): Αντιληπτά εμπόδια στην ένταξη στην εκπαίδευση ενηλίκων*
Η ερώτηση αυτή εξέτασε τις απόψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τα κύρια εμπόδια που περιορίζουν την ενσωμάτωση της ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο στα προγράμματα σπουδών και τις πρακτικές κατάρτισης της εκπαίδευσης ενηλίκων. Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να επιλέξουν έως και τρία αντιληπτά εμπόδια, επιτρέποντας μια πολυδιάστατη κατανόηση των διαρθρωτικών, εκπαιδευτικών και κοινωνικών προκλήσεων.

Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται σε αυτή την ενότητα συγκρίνουν τα ευρήματα της αρχικής έρευνας και της έρευνας παρακολούθησης, προκειμένου να αξιολογηθεί εάν η εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE συνέβαλε στην ενίσχυση του πολιτικού προσανατολισμού, στην αύξηση της αντιληπτής ικανότητας δράσης και στην σαφέστερη αναγνώριση των συστημικών εμποδίων, τα οποία αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για τη βιώσιμη πρόληψη του κοινωνικού θανάτου.

Η ερώτηση 1 διερεύνησε τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων για τον κοινωνικό θάνατο ως ατομική ευθύνη ή ως φαινόμενο που απαιτεί ευρύτερη υποστήριξη από την κοινότητα και συλλογική δράση. Ο στόχος ήταν να αξιολογηθεί ο πολιτικός προσανατολισμός των

ερωτηθέντων και η κατανόησή τους για τον κοινωνικό θάνατο ως ζήτημα κοινωνικής δικαιοσύνης και όχι ως καθαρά προσωπικό θέμα.

Κατά τη φάση της χαρτογράφησης της αρχικής κατάστασης, η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων (70,3%) θεωρούσε ότι η πρόληψη του κοινωνικού θανάτου απαιτεί την υποστήριξη της κοινότητας, ενώ το 10,8% το θεωρούσε κυρίως ατομική ευθύνη. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 18,9% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι χρειαζόταν περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την έννοια του κοινωνικού θανάτου πριν διαμορφώσει γνώμη, υπογραμμίζοντας τα κενά στην ευαισθητοποίηση και τη σαφήνεια των εννοιών κατά την έναρξη του έργου CARE.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν μια σαφή ενοποίηση των αντιλήψεων για τη συλλογική ευθύνη μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Η ανάλυση των δεδομένων παρακολούθησης δείχνει ότι 209 από τους 225 ερωτηθέντες (92,9%) πιστεύουν ότι η πρόληψη του κοινωνικού θανάτου απαιτεί υποστήριξη σε επίπεδο κοινότητας και συλλογική δράση. Μόνο 9 ερωτηθέντες (4,0%) αναγνώρισαν τον κοινωνικό θάνατο κυρίως ως ατομικό ζήτημα, ενώ 7 ερωτηθέντες (3,1%) ανέφεραν την ανάγκη για περισσότερες πληροφορίες πριν διαμορφώσουν γνώμη.

Η σύγκριση μεταξύ των αρχικών και των επακόλουθων ευρημάτων δείχνει μια σημαντική μετατόπιση προς μια ισχυρότερη κοινωνική και συλλογική κατανόηση του κοινωνικού θανάτου. Η σημαντική μείωση των ερωτηθέντων που εξέφρασαν αβεβαιότητα υποδηλώνει ότι η εκστρατεία αποσαφήνισε αποτελεσματικά τις κοινωνικές διαστάσεις του κοινωνικού θανάτου και ενίσχυσε τον ρόλο των κοινοτήτων, των θεσμών και της κοινής ευθύνης στην πρόληψη.

Αυτή η στροφή ευθυγραμμίζεται με τις απόψεις που δίνουν έμφαση στην κοινωνική δικαιοσύνη και τη συλλογική ευθύνη στην αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού και των μειονεκτημάτων (Ornstein, 2017). Οι πρωτοβουλίες εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην τοποθέτηση των ατομικών εμπειριών κοινωνικής απομόνωσης σε ευρύτερα κοινωνικά, πολιτισμικά και δομικά πλαίσια, υποστηρίζοντας έτσι τόσο την ατομική ευημερία όσο και την κοινωνική αλλαγή (Cheguvera & Arur, 2024).

Η ερώτηση 2 αξιολόγησε την αίσθηση προσωπικής ευθύνης των ερωτηθέντων και την πίστη τους στην ικανότητά τους να συμβάλουν στη μείωση του κινδύνου κοινωνικού θανάτου στο πλαίσιο των αντίστοιχων ρόλων τους ως εκπαιδευτές ενηλίκων, ενήλικες μαθητές, εργαζόμενοι ενήλικες και εκπρόσωποι ΜΜΕ. Η ερώτηση είχε ως στόχο να καταγράψει εάν οι ερωτηθέντες αντιλαμβάνονται τους εαυτούς τους ως ενεργούς παράγοντες πρόληψης και όχι ως παθητικούς παρατηρητές της κοινωνικής απομόνωσης.

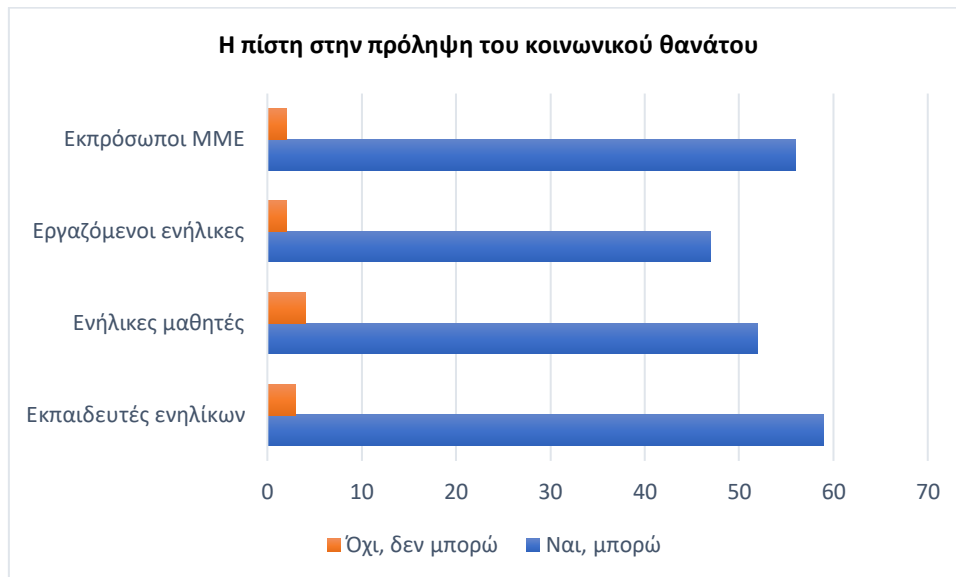
Κατά τη φάση της χαρτογράφησης της βασικής γραμμής, παρατηρήθηκε ήδη μια γενικά θετική αίσθηση της ικανότητας δράσης σε όλες τις ομάδες-στόχους, με το 84% έως 92% των ερωτηθέντων να δηλώνουν ότι πιστεύουν ότι μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη του κοινωνικού θανάτου. Ωστόσο, αυτές οι αντιλήψεις συνυπήρχαν με την περιορισμένη επίγνωση των εννοιών του κοινωνικού θανάτου και των στρατηγικών πρόληψης που προσδιορίστηκαν σε προηγούμενες ερωτήσεις της βασικής γραμμής.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν περαιτέρω ενίσχυση της προσωπικής δράσης μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία CARE για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Η ανάλυση των δεδομένων παρακολούθησης δείχνει ότι 214 από τους 225 ερωτηθέντες (95,1%) πιστεύουν ότι μπορούν να συμβάλουν προσωπικά στη μείωση του κινδύνου κοινωνικού θανάτου. Αυτό το υψηλό επίπεδο αντιληπτού ρόλου είναι συνεπές σε όλες τις ομάδες-στόχους, με θετικές απαντήσεις από το 95,2% των εκπαιδευτών ενηλίκων, το 92,9% των ενήλικων μαθητών, το 95,9% των εργαζομένων ενηλίκων και το 96,6% των εκπροσώπων των ΜΜΕ.

Η σύγκριση μεταξύ των ευρημάτων της αρχικής έρευνας και της έρευνας παρακολούθησης υποδηλώνει ότι, ενώ η αίσθηση της ικανότητας δράσης ήταν ήδη παρούσα από την αρχή του έργου, η εκστρατεία CARE διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση και την επικύρωση αυτής της πεποίθησης, ιδίως συνδέοντας την ευαισθητοποίηση και την κατανόηση του κοινωνικού θανάτου με συγκεκριμένους ατομικούς ρόλους και δράσεις. Αυτή η ενισχυμένη αίσθηση προσωπικής ευθύνης αποτελεί κρίσιμο παράγοντα για τη μετατροπή της ευαισθητοποίησης και της γνώσης σε ουσιαστική προληπτική συμπεριφορά στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και του χώρου εργασίας. Το Σχήμα 6 παρουσιάζει τις απαντήσεις της έρευνας παρακολούθησης στην Ερώτηση 2 (E2), που απεικονίζει την αντίληψη των ερωτηθέντων για την προσωπική τους ικανότητα να μειώσουν τον κίνδυνο κοινωνικού θανάτου στο πλαίσιο

των αντίστοιχων ρόλων τους ως εκπαιδευτές ενηλίκων, ενήλικες μαθητές, εργαζόμενοι ενήλικες και εκπρόσωποι ΜΜΕ.

Σχήμα 6: Αντιληπτή προσωπική ικανότητα πρόληψης του κοινωνικού θανάτου σε όλες τις ομάδες-στόχους – Αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης

Η ερώτηση 3 εξέτασε τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τα βασικά προβλήματα και τις προκλήσεις που περιορίζουν την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης και των στρατηγικών πρόληψης του κοινωνικού θανάτου στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και του χώρου εργασίας. Η ερώτηση διαφοροποιήθηκε ανά ομάδα-στόχο, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνάφεια με το πλαίσιο, αναγνωρίζοντας ότι τα εμπόδια μπορεί να διαφέρουν μεταξύ του εκπαιδευτικού και του οργανωτικού περιβάλλοντος. Οι ερωτηθέντες κλήθηκαν να επιλέξουν έως και τρία προβλήματα, επιτρέποντας μια λεπτομερή κατανόηση των αλληλεπικαλυπτόμενων και σωρευτικών προκλήσεων.

Κατά τη φάση της χαρτογράφησης της βασικής κατάστασης, τα αποτελέσματα αποκάλυψαν ένα ευρύ φάσμα αντιληπτών εμποδίων σε όλες τις ομάδες. Κοινά προβλήματα ήταν η έλλειψη γνώσης του κοινού σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο, η περιορισμένη ευαισθητοποίηση της διοίκησης και των υπευθύνων λήψης αποφάσεων, καθώς και η έλλειψη πρωτοβουλιών και δομημένης υποστήριξης για την ενσωμάτωση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο στην εκπαίδευση και την κατάρτιση. Οι εκπαιδευτικοί τόνισαν επιπλέον τους περιορισμούς των πόρων και την απροθυμία των μαθητών, ενώ οι μαθητές εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με το στίγμα και την πεποίθηση ότι

ο κοινωνικός θάνατος μπορεί να είναι μη θεραπεύσιμος. Οι ομάδες που σχετίζονται με τον χώρο εργασίας τόνισαν την έλλειψη εκπαίδευσης, τους περιορισμένους πόρους και τη χαμηλή παρακίνηση των εργαζομένων.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν μια μεταβολή στη φύση των αντιληπτών εμποδίων μετά τη συμμετοχή στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE και στο διεθνές διαδικτυακό σεμινάριο. Ενώ οι διαρθρωτικές και συστημικές προκλήσεις παραμένουν, οι ανησυχίες των ερωτηθέντων φαίνεται να έχουν μετατοπιστεί από τη θεμελιώδη άγνοια προς πρακτικά και σχετιζόμενα με την εφαρμογή εμπόδια. Τόσο στο πλαίσιο της εκπαίδευσης όσο και στο πλαίσιο του χώρου εργασίας, τα πιο συχνά αναφερόμενα εμπόδια σχετίζονται με:

- ανεπαρκείς θεσμικές ή οργανωτικές πρωτοβουλίες για την υποστήριξη της ένταξης,
- τον περιορισμένο χρόνο και τους περιορισμένους πόρους για εκπαίδευση και εφαρμογή,
- και τις προκλήσεις στη μετατροπή της ευαισθητοποίησης σε βιώσιμη πρακτική.

Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ανησυχίες που σχετίζονται με την έλλειψη δημόσιας γνώσης και βασικής ευαισθητοποίησης, οι οποίες κυριαρχούσαν στην αρχική έρευνα, αναφέρθηκαν σε μικρότερο βαθμό στην έρευνα παρακολούθησης. Αυτό υποδηλώνει ότι η εκστρατεία αντιμετώπισε με επιτυχία τα αρχικά κενά ευαισθητοποίησης, μετατοπίζοντας την προσοχή των ερωτηθέντων στο πώς η εκπαίδευση και η πρόληψη του κοινωνικού θανάτου μπορούν να ενσωματωθούν στα υπάρχοντα προγράμματα σπουδών, τα προγράμματα κατάρτισης και τις οργανωτικές πρακτικές.

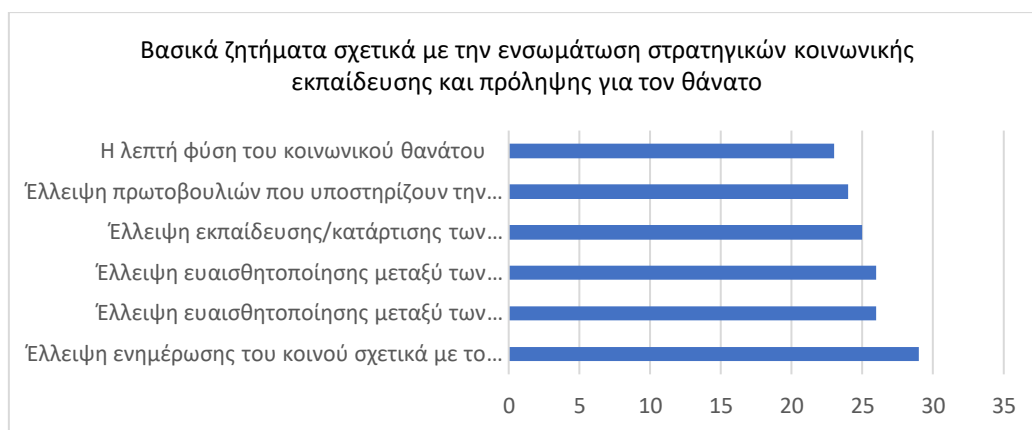
Οι διαφορές μεταξύ των ομάδων-στόχων παραμένουν εμφανείς. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων συνεχίζουν να τονίζουν την ανάγκη για θεσμική υποστήριξη, πόρους και ενσωμάτωση στα προγράμματα σπουδών, ενώ οι ενήλικες μαθητές αναφέρουν λιγότερες ανησυχίες σχετικά με το στίγμα σε σύγκριση με την αρχική έρευνα, γεγονός που υποδηλώνει μεγαλύτερη ανοιχτότητα και κατανόηση. Οι εργαζόμενοι ενήλικες και οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ αναφέρουν όλο και περισσότερο τα εμπόδια σε όρους οργανωτικών προτεραιοτήτων, δέσμευσης της ηγεσίας και ικανότητας, και όχι μόνο έλλειψης γνώσης.

Συνολικά, η σύγκριση μεταξύ των ευρημάτων της αρχικής έρευνας και της έρευνας παρακολούθησης δείχνει ότι η εκστρατεία CARE συνέβαλε στην ωρίμανση των απόψεων

σχετικά με την εκπαίδευση για τον κοινωνικό θάνατο: από τον εντοπισμό του προβλήματος έως την αναγνώριση των απαιτούμενων μέτρων για την εφαρμογή λύσεων. Αυτή η αλλαγή είναι κρίσιμη για τη μετάβαση από την ευαισθητοποίηση σε βιώσιμες, πρακτικές παρεμβάσεις.

Το Σχήμα 7 απεικονίζει την κατανομή των ανησυχιών που εκφράστηκαν σχετικά με την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης για τον κοινωνικό θάνατο και των στρατηγικών πρόληψης, με βάση τις συγκεντρωτικές απαντήσεις της έρευνας παρακολούθησης σε όλες τις ομάδες-στόχους. Το σχήμα επισημαίνει τα εμπόδια που αναφέρθηκαν συχνότερα στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και του χώρου εργασίας.

Σχήμα 7: Απαντήσεις στην ερώτηση 3 (E3): Βασικές ανησυχίες σχετικά με την ενσωμάτωση της εκπαίδευσης για τον κοινωνικό θάνατο και των στρατηγικών πρόληψης (συγκεντρωτικά αποτελέσματα, όλες οι ομάδες-στόχοι) – Έρευνα παρακολούθησης

4.4. Εξωτερική υποστήριξη/διαθέσιμες πληροφορίες

Αυτή η ενότητα εξετάζει την έκθεση των ερωτηθέντων σε πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο και την αντιληπτή ανάγκη τους για περαιτέρω πόρους μετά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE. Σε αντίθεση με την αρχική αξιολόγηση, η οποία επικεντρώθηκε στην προηγούμενη διαθεσιμότητα πληροφοριών, η έρευνα παρακολούθησης αξιολογεί εάν οι δραστηριότητες της εκστρατείας —συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς διαδικτυακού σεμιναρίου, των εθνικών εκδηλώσεων

και του υλικού διάδοσης— συνέβαλαν στη βελτίωση της πρόσβασης σε πληροφορίες, στην αύξηση της αντιληπτής συνάφειας και στη μεγαλύτερη ζήτηση για συνεχή μάθηση.

Επιπλέον, αυτή η ενότητα αξιολογεί τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με τη χρησιμότητα των εκστρατειών ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο ως εκπαιδευτικά εργαλεία και διερευνά τις προτεραιότητες για το μελλοντικό περιεχόμενο της εκστρατείας. Τα ευρήματα παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης μπορούν να υποστηρίξουν τη διαρκή μάθηση, την ένταξη και την κοινωνική ευθύνη στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και του χώρου εργασίας.

Οι πέντε ερωτήσεις που εξετάζονται σε αυτό το τμήμα ήταν:

- *E1 (Ερώτηση 1):*
Σας έχουν δοθεί γενικές πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο πριν συμμετάσχετε στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης CARE;
Επιλογές απαντήσεων: Ναι / Όχι
- *E2 (Ερώτηση 2):*
Σας έχουν δοθεί πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο στη δική σας γλώσσα πριν από τη συμμετοχή σας στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης του CARE;
Επιλογές απαντήσεων: Ναι / Όχι
- *E3 (Ερώτηση 3):*
Πιστεύετε ότι υπάρχει ανάγκη για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου;
Επιλογές απαντήσεων: Ναι / Όχι
- *E4 (Ερώτηση 4):*
Πιστεύετε ότι οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο, όπως αυτές που υλοποιούνται στο πλαίσιο του προγράμματος CARE, μπορούν να σας βοηθήσουν να μάθετε περισσότερα για το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου;
Επιλογές απαντήσεων: Ναι / Όχι
- *E5 (Ερώτηση 5):*
Ποιο περιεχόμενο πρέπει να έχει προτεραιότητα στις εκστρατείες ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο;
(Επιλέξτε έως τρεις επιλογές)
 - *Ορισμός του κοινωνικού θανάτου*

- *Ανάπτυξη του σχήματος κοινωνικής απομόνωσης*
- *Συμπτώματα, επιπτώσεις και δράστες*
- *Στρατηγικές παρέμβασης και πρόληψης*
- *Συστάσεις για τον τρόπο αντιμετώπισης του κοινωνικού θανάτου*
- *Ικανότητα αναγνώρισης της ύπαρξης του κοινωνικού θανάτου*

Η ερώτηση 1 της έρευνας παρακολούθησης αξιολόγησε την έκθεση των ερωτηθέντων σε γενικές πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο ως αποτέλεσμα της συμμετοχής τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE. Σε αντίθεση με τη φάση χαρτογράφησης της αρχικής κατάστασης, όπου το 81,1% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι δεν είχε λάβει γενικές πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν πλήρη κάλυψη σε όλο το δείγμα.

Όλοι οι ερωτηθέντες (100%, N = 225) επιβεβαίωσαν ότι τους είχαν δοθεί γενικές πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο στο πλαίσιο της εκστρατείας CARE. Το εύρημα αυτό αποδεικνύει ότι η εκστρατεία αντιμετώπισε αποτελεσματικά το κενό πληροφόρησης που εντοπίστηκε κατά την αρχική χαρτογράφηση και εξασφάλισε την ολοκληρωμένη διάδοση των βασικών γνώσεων σχετικά με το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου.

Η πρόσβαση σε γενικές πληροφορίες αποτελεί ένα κρίσιμο πρώτο βήμα για την κατανόηση, τον προβληματισμό και την ενημερωμένη ενασχόληση με σύνθετα κοινωνικά ζητήματα, όπως η κοινωνική απομόνωση και ο κοινωνικός αποκλεισμός. Όπως επισημαίνουν οι Pirkis et al. (2017), οι εκστρατείες ευαισθητοποίησης μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στη διάδοση της γνώσης, όταν είναι καλά σχεδιασμένες, έχουν σαφή στόχους και αξιολογούνται συστηματικά. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης επιβεβαιώνουν ότι η εκστρατεία ευαισθητοποίησης του CARE για τον κοινωνικό θάνατο είχε σημαντική απήχηση και κατάφερε να παρέχει βασικές πληροφορίες σε όλες τις συμμετέχουσες ομάδες-στόχους.

Η ερώτηση 2 της έρευνας παρακολούθησης αξιολόγησε εάν οι ερωτηθέντες είχαν λάβει πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο στη δική τους γλώσσα κατά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης του CARE για τον κοινωνικό θάνατο. Η ερώτηση αυτή εστίαζε στην προσβασιμότητα του υλικού της εκστρατείας και στον βαθμό στον οποίο η διάδοση σε συγκεκριμένες γλώσσες συνέβαλε στη βελτίωση της κατανόησης του φαινομένου.

Σε αντίθεση με τη φάση χαρτογράφησης της αρχικής κατάστασης, όπου μόνο μια πολύ μικρή μειοψηφία των ερωτηθέντων (12,8%) ανέφερε ότι βρήκε πληροφορίες για τον κοινωνικό θάνατο στη μητρική τους γλώσσα, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν σημαντική βελτίωση στην προσβασιμότητα της γλώσσας. Η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτηθέντων ανέφερε ότι είχε λάβει πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο σε μια γλώσσα που μπορούσαν να κατανοήσουν εύκολα. Τα αποτελέσματα υποδηλώνουν ότι η γλωσσική προσβασιμότητα παραμένει ένας βασικός παράγοντας που επηρεάζει το βάθος και την περιεκτικότητα της ευαισθητοποίησης, ιδίως σε πολυγλωσσικά και διακρατικά πλαίσια.

Αυτά τα ευρήματα επιβεβαιώνουν ότι τα υλικά που έχουν προσαρμοστεί γλωσσικά διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη μετατροπή των εκστρατειών ευαισθητοποίησης από απλή διάδοση πληροφοριών σε σημαντικές μαθησιακές εμπειρίες. Όπως επισημάνθηκε στην ανάλυση της αρχικής κατάστασης, η περιορισμένη πρόσβαση σε πληροφορίες στη μητρική γλώσσα μπορεί να ενισχύσει τον αποκλεισμό. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης δείχνουν ότι το έργο CARE μείωσε επιτυχώς αυτό το εμπόδιο, ενώ παράλληλα υπογράμμισε τη σημασία της συνεχούς επένδυσης σε πολυγλωσσικούς εκπαιδευτικούς πόρους.

Η ερώτηση 3 της έρευνας παρακολούθησης αξιολόγησε την αντίληψη των ερωτηθέντων για την ανάγκη πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου μετά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο CARE. Η ερώτηση είχε ως στόχο να προσδιορίσει εάν, παρά την έκθεση στις δραστηριότητες και τα υλικά της εκστρατείας, οι ερωτηθέντες εξακολουθούσαν να αντιλαμβάνονται κενά στις διαθέσιμες γνώσεις και πόρους.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης καταδεικνύουν μια συντριπτική και διαρκή ζήτηση για περαιτέρω πληροφορίες, με το 96,9% των ερωτηθέντων (N = 218) να δηλώνουν ότι εξακολουθεί να υπάρχει ανάγκη για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο. Μόνο το 3,1% των ερωτηθέντων (N = 7) θεώρησε ότι υπήρχαν ήδη επαρκείς πληροφορίες.

Σε σύγκριση με τα αρχικά ευρήματα, όπου το 96,6% των ερωτηθέντων εξέφρασε παρόμοια ανάγκη για περισσότερες πληροφορίες, αυτό το αποτέλεσμα δείχνει ότι η αυξημένη ευαισθητοποίηση δεν μειώνει τη ζήτηση. Αντίθετα, η μεγαλύτερη έκθεση στο θέμα φαίνεται

να αυξάνει την κριτική συνειδητοποίηση της πολυπλοκότητάς του, ενισχύοντας την ανάγκη για συνεχή εκπαίδευση, πιο εμπειριστατωμένους πόρους και δομημένες ευκαιρίες μάθησης.

Αυτά τα ευρήματα υποδηλώνουν ότι η εκστρατεία CARE εισήγαγε με επιτυχία την έννοια του κοινωνικού θανάτου, αποκαλύπτοντας ταυτόχρονα την ανάγκη για συνεχή ευαισθητοποίηση, πρακτική καθοδήγηση και προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό για την υποστήριξη των μακροπρόθεσμων προσπαθειών κατανόησης και πρόληψης.

Η ερώτηση 4 της έρευνας παρακολούθησης εξέτασε τις αντιλήψεις των ερωτηθέντων σχετικά με την αξία των εκστρατειών ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο —όπως αυτές που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του προγράμματος CARE— για την ενίσχυση της κατανόησης του φαινομένου του κοινωνικού θανάτου. Η ερώτηση είχε ως στόχο να αξιολογήσει εάν οι ερωτηθέντες θεωρούσαν τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης ως σημαντικά εκπαιδευτικά εργαλεία και όχι ως μεμονωμένες δραστηριότητες ενημέρωσης.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης καταδεικνύουν πολύ ισχυρή εμπιστοσύνη στην εκπαιδευτική αξία των εκστρατειών ευαισθητοποίησης, με το 97,3% των ερωτηθέντων (N = 219) να δηλώνουν ότι τέτοιες εκστρατείες μπορούν να τους βοηθήσουν να μάθουν περισσότερο για τον κοινωνικό θάνατο. Μόνο το 2,7% των ερωτηθέντων (N = 6) εξέφρασε αντίθετη άποψη.

Αυτά τα ευρήματα συνάδουν στενά με τα αποτελέσματα της αρχικής έρευνας, όπου το 96,6% των ερωτηθέντων πίστευαν ομοίως στην χρησιμότητα των εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Ωστόσο, όταν ερμηνεύονται παράλληλα με τα στοιχεία της έρευνας παρακολούθησης σχετικά με την αυξημένη έκθεση σε πληροφορίες και τη βελτιωμένη γλωσσική προσβασιμότητα, τα αποτελέσματα υποδηλώνουν μια μετατόπιση από τη θεωρητική αποδοχή προς την εμπειρική επικύρωση της αποτελεσματικότητας της εκστρατείας.

Μαζί με τα αποτελέσματα της ερώτησης 3, όπου οι ερωτηθέντες εξέφρασαν συντριπτικά τη συνεχή ανάγκη για περισσότερες πληροφορίες, τα ευρήματα δείχνουν όχι μόνο ισχυρή δεκτικότητα, αλλά και μια διαρκή ζήτηση για δομημένες, καλά σχεδιασμένες πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης. Αυτό ενισχύει τη σημασία των εκστρατειών ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο ως αποτελεσματικού μηχανισμού για τη μακροπρόθεσμη μάθηση, την ένταξη και την πρόληψη στο πλαίσιο της εκπαίδευσης ενηλίκων και του χώρου εργασίας.

Η ερώτηση 5 της έρευνας παρακολούθησης είχε ως στόχο να προσδιορίσει τις προτεραιότητες των ερωτηθέντων σχετικά με το περιεχόμενο των εκστρατειών ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο μετά τη συμμετοχή τους στην εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο της CARE. Ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες να επιλέξουν έως τρεις θεματικές ενότητες που θεωρούσαν πιο σημαντικές για να συμπεριληφθούν σε μελλοντικές πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης. Αυτή η ερώτηση παρέχει κρίσιμες πληροφορίες για το πώς η ευαισθητοποίηση έχει εξελιχθεί σε πιο συγκεκριμένες προσδοκίες για μάθηση, καθοδήγηση και δράση.

Τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης (N = 225, επιτρέπονται πολλαπλές απαντήσεις) δείχνουν μια σαφή προτεραιότητα τόσο στη βασική κατανόηση όσο και στην πρακτική εφαρμογή. Οι πιο συχνά επιλεγμένοι τομείς περιεχομένου ήταν ο ορισμός του κοινωνικού θανάτου (125 αναφορές) και οι συστάσεις για τον τρόπο αντιμετώπισης του κοινωνικού θανάτου (125 αναφορές), ακολουθούμενοι από κοντά από την ικανότητα αναγνώρισης της ύπαρξης του κοινωνικού θανάτου (111 αναφορές) και τα συμπτώματα, τις επιπτώσεις και τους δράστες (109 αναφορές). Λιγότερο συχνά προτεραιότητα δόθηκε, αν και εξακολουθούν να είναι σχετικές, στις στρατηγικές παρέμβασης (76 αναφορές) και στην ανάπτυξη του σχήματος κοινωνικής απομόνωσης (72 αναφορές).

Σε σύγκριση με τα ευρήματα της βασικής χαρτογράφησης, παρατηρείται μια αξιοσημείωτη μετατόπιση στις προτεραιότητες. Στην βασική έρευνα, οι ερωτηθέντες έδωσαν προτεραιότητα κυρίως στα Συμπτώματα, επιπτώσεις και δράστες, ακολουθούμενα από τις Συστάσεις για τον τρόπο αντιμετώπισης του κοινωνικού θανάτου και τον Ορισμό του κοινωνικού θανάτου, αντανακλώντας την αρχική ανάγκη κατανόησης του φαινομένου και των συνεπειών του. Αντίθετα, τα αποτελέσματα της έρευνας παρακολούθησης δείχνουν μια πιο ισορροπημένη έμφαση μεταξύ της κατανόησης του τι είναι ο κοινωνικός θάνατος και του πώς να ανταποκριθεί κανείς σε αυτόν στην πράξη. Αυτό υποδηλώνει ότι η έκθεση στις δραστηριότητες της εκστρατείας CARE βοήθησε τους συμμετέχοντες να προχωρήσουν πέρα από την ευαισθητοποίηση για το πρόβλημα προς μια πιο προσανατολισμένη προς τη λύση προοπτική.

Η αυξημένη προτεραιότητα που δόθηκε στην ικανότητα αναγνώρισης της ύπαρξης του κοινωνικού θανάτου υποδηλώνει περαιτέρω μια στροφή προς την εφαρμοσμένη γνώση. Οι ερωτηθέντες φαίνεται να επικεντρώνονται όλο και περισσότερο στην ανάπτυξη δεξιοτήτων

που τους επιτρέπουν να αναγνωρίζουν τα πρώιμα σημάδια κοινωνικής απομόνωσης και αποκλεισμού σε πραγματικές συνθήκες εκπαίδευσης και εργασίας. Αυτό συνάδει με τους ευρύτερους στόχους του προγράμματος CARE, που δίνουν έμφαση στην πρόληψη, την έγκαιρη παρέμβαση και την ενδυνάμωση των εκπαιδευτών ενηλίκων, των μαθητών και των εργοδοτών.

Ταυτόχρονα, η σχετικά χαμηλότερη προτεραιότητα που δίνεται σε θεωρητικά μοντέλα, όπως η ανάπτυξη του σχήματος κοινωνικής απομόνωσης, υποδηλώνει ότι, ενώ τα εννοιολογικά μοντέλα παραμένουν σημαντικά, οι ερωτηθέντες αποδίδουν μεγαλύτερη άμεση αξία σε περιεχόμενο που υποστηρίζει την αναγνώριση, τη λήψη αποφάσεων και τη δράση. Αυτό αντανακλά μια ωρίμανση της κατανόησης: μόλις εδραιωθεί η βασική συνειδητοποίηση, οι μαθητές και οι επαγγελματίες αναζητούν εργαλεία που μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα στο επαγγελματικό και κοινωνικό τους περιβάλλον.

5. Συμπεράσματα

Η έκθεση παρακολούθησης του CARE για την ευαισθητοποίηση σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο παρέχει σαφείς ενδείξεις ότι η εκστρατεία ευαισθητοποίησης σχετικά με τον κοινωνικό θάνατο πέτυχε τον πρωταρχικό της στόχο: να μετακινήσει τις βασικές ομάδες-στόχους από την περιορισμένη εννοιολογική ευαισθητοποίηση προς την ενημερωμένη κατανόηση, την αντίληψη της δράσης και την ετοιμότητα να ασχοληθούν με την πρόληψη του κοινωνικού θανάτου και των μονοπατιών κοινωνικής απομόνωσης.

Η σύγκριση μεταξύ των ευρημάτων της αρχικής και της επακόλουθης έρευνας επιβεβαιώνει ότι η εκστρατεία κάλυψε αποτελεσματικά το αρχικό κενό ευαισθητοποίησης. Ενώ η έκθεση χαρτογράφησης της αρχικής κατάστασης εντόπισε ευρεία άγνοια της έννοιας του κοινωνικού θανάτου και των εκδηλώσεών του μεταξύ των εκπαιδευτών ενηλίκων, των ενήλικων μαθητών, των ενήλικων εργαζομένων και των εκπροσώπων των ΜΜΕ, τα αποτελέσματα της παρακολούθησης καταδεικνύουν σχεδόν καθολική ευαισθητοποίηση για το φαινόμενο και τη σημασία του τόσο στο εκπαιδευτικό όσο και στο εργασιακό περιβάλλον. Αυτή η αλλαγή δεν μπορεί να αποδοθεί σε αυθόρμητη έκθεση, αλλά αντανακλά μάλλον τη δομημένη διάδοση και τον εκπαιδευτικό σχεδιασμό της εκστρατείας CARE.

Είναι σημαντικό ότι τα αποτελέσματα της παρακολούθησης δείχνουν ότι η αυξημένη ευαισθητοποίηση δεν παρέμεινε σε περιγραφικό επίπεδο. Η ευαισθητοποίηση σχετικά με τις αιτίες, τα συμπτώματα και τις επιπτώσεις του κοινωνικού θανάτου έφτασε σχεδόν σε πλήρη κάλυψη σε όλες τις ομάδες-στόχους, υποδηλώνοντας μια μετατόπιση από την επιφανειακή αναγνώριση σε μια πιο ουσιαστική κατανόηση. Αυτή η πρόοδος είναι κρίσιμη, καθώς η πρόληψη του κοινωνικού θανάτου απαιτεί όχι μόνο την ονομασία του φαινομένου, αλλά και την αναγνώριση των μηχανισμών και των πρώιμων προειδοποιητικών σημείων σε πραγματικές συνθήκες.

Ένα βασικό αναλυτικό εύρημα της αξιολόγησης παρακολούθησης είναι η μετάβαση από την αφηρημένη δυνατότητα πρόληψης στην αντιληπτή ικανότητα δράσης. Ενώ οι ερωτηθέντες στη φάση αναφοράς πίστευαν ήδη ότι ο κοινωνικός θάνατος μπορεί να προληφθεί, τα αποτελέσματα της παρακολούθησης δείχνουν ότι αυτή η πεποίθηση συνοδεύεται πλέον από

εμπιστοσύνη στην προσωπική και ειδική για κάθε ρόλο ικανότητα δράσης. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων, οι εκπρόσωποι των ΜΜΕ, οι εργαζόμενοι ενήλικες και οι ενήλικες μαθητές αναφέρουν σε συντριπτική πλειοψηφία ότι μπορούν να συμβάλουν στην πρόληψη στο πλαίσιο των αντίστοιχων ρόλων τους, γεγονός που υποδηλώνει ότι η εκστρατεία ενίσχυσε όχι μόνο τις γνώσεις, αλλά και την αντιληπτή ευθύνη και ικανότητα.

Τα ευρήματα καταδεικνύουν περαιτέρω την εδραίωση της συλλογικής ευθύνης. Σε σύγκριση με την αξιολόγηση αναφοράς, η αβεβαιότητα σχετικά με το αν ο κοινωνικός θάνατος είναι ατομικό ή κοινωνικό ζήτημα έχει μειωθεί σημαντικά. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων αναγνωρίζει πλέον σαφώς τον κοινωνικό θάνατο ως φαινόμενο που απαιτεί συμμετοχή σε επίπεδο κοινότητας, οργανισμών και θεσμών. Αυτή η μεταβολή είναι σημαντική από αναλυτική άποψη, καθώς αντανακλά την κατανόηση του κοινωνικού θανάτου ως δομικής και σχεσιακής διαδικασίας και όχι ως ατομικής ανεπάρκειας, ευθυγραμμίζοντας στενά με τη σύγχρονη έρευνα σχετικά με τον κοινωνικό αποκλεισμό και την ένταξη.

Όσον αφορά την εξωτερική υποστήριξη και πληροφόρηση, η αξιολόγηση παρακολούθησης επιβεβαιώνει ότι η εκστρατεία CARE αντιμετώπισε με επιτυχία τα προηγούμενα εντοπισμένα ελλείμματα στη διαθεσιμότητα πληροφοριών. Η καθολική έκθεση σε γενικές πληροφορίες και η ουσιαστικά βελτιωμένη πρόσβαση σε υλικό στη γλώσσα των ερωτηθέντων δείχνουν ότι η εκστρατεία μείωσε τα βασικά εμπόδια προσβασιμότητας. Ταυτόχρονα, η συνεχιζόμενη και συντριπτική ζήτηση για πρόσθετες πληροφορίες δείχνει ότι η ευαισθητοποίηση δεν οδηγεί σε κορεσμό πληροφοριών, αλλά αποκαλύπτει την πολυπλοκότητα του φαινομένου και την ανάγκη για βαθύτερους, πιο εξειδικευμένους πόρους μάθησης.

Η ανάλυση των προτεραιοτήτων ως προς το περιεχόμενο παρέχει περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την ωριμότητα της κατανόησης των ερωτηθέντων. Ενώ η φάση αναφοράς τόνιζε την ανάγκη κατανόησης των συμπτωμάτων και των επιπτώσεων, τα αποτελέσματα της παρακολούθησης δείχνουν αυξημένη προτεραιότητα στις πρακτικές συστάσεις και τις δεξιότητες αναγνώρισης. Αυτή η εξέλιξη υποδηλώνει ότι οι συμμετέχοντες μεταβαίνουν από τον εντοπισμό του προβλήματος προς τη σκέψη με προσανατολισμό στη λύση και την πρακτική εφαρμογή, ένα κρίσιμο βήμα για τη βιώσιμη πρόληψη και παρέμβαση.

Τα ευρήματα της παρακολούθησης δείχνουν ότι η εκστρατεία ευαισθητοποίησης για τον κοινωνικό θάνατο του CARE δεν λειτούργησε απλώς ως ενημερωτική δραστηριότητα, αλλά ως παρέμβαση για την ανάπτυξη ικανοτήτων. Ενίσχυσε την εννοιολογική κατανόηση, αποσαφήνισε τις ευθύνες, ενίσχυσε την αντίληψη για την ικανότητα δράσης και δημιούργησε ζήτηση για συνεχή μάθηση και δράση.

Ταυτόχρονα, η αξιολόγηση της παρακολούθησης υπογραμμίζει σαφείς κατευθύνσεις για το μελλοντικό έργο. Η ευαισθητοποίηση από μόνη της δεν αρκεί για να εξασφαλίσει βιώσιμη αλλαγή. Η εκφρασμένη ζήτηση για πρακτική καθοδήγηση, εργαλεία αναγνώρισης και στρατηγικές παρέμβασης υποδηλώνει την ανάγκη να προχωρήσουμε προς πιο προηγμένες, πρακτικά προσανατολισμένες μορφές κατάρτισης. Οι μελλοντικές πρωτοβουλίες θα πρέπει επομένως να επικεντρωθούν στην ενσωμάτωση της πρόληψης του κοινωνικού θανάτου στα προγράμματα σπουδών για την εκπαίδευση ενηλίκων, στην κατάρτιση στο χώρο εργασίας και στις οργανωτικές πολιτικές, με βάση τα θεμέλια που έθεσε η εκστρατεία του CARE.

6. Βιβλιογραφία

- Auais, M., Fadi Al-Zoubi, F., Matheson, A., Brown, K., Magaziner, J., French, D.S. (2019). Understanding the role of social factors in recovery after hip fractures: A structured scoping review. *Health Soc. Care Community* 27(6), 1375–1387. <https://doi.org/10.1111/hsc.12830>
- Bai, Y., Lu, L., & Lin-Schilstra, L. (2022). Auxiliaries to abusive supervisors: The spillover effects of peer mistreatment on employee performance. *Journal of Business Ethics*, 178, 219–237.
- Blodgett, C., Lanigan, J. D. (2018). The association between adverse childhood experience (ACE) and school success in elementary school children. *School Psychology Quarterly*, 33(1), 137. <https://doi-org.datubazes.lanet.lv/10.1037/spq0000256>
- Cheguvera, N., Arur, A.A. (2024). Exploring How Gender and Culture Shape the Lived Experiences of Indian Clients with Emotional Abuse: A Social Justice Approach to Counselling. *Int J Adv Counselling* 46, 538–566. <https://doi-org.datubazes.lanet.lv/10.1007/s10447-024-09561-4>
- Dillard, N., Storberg-Walker, J. (2022). Co-Conspirators: The Journey of Two Educators to Engage JEDI Within Critical Leadership Education. In: Marques, J., Dhiman, S. (eds) *Leading With Diversity, Equity and Inclusion. Future of Business and Finance*. Springer, Cham. https://doi-org.resursi.rtu.lv/10.1007/978-3-030-95652-3_19
- Dods, J. (2013). Enhancing understanding of the nature of supportive school-based relationships for youth who have experienced trauma. *Canadian Journal of Education/Revue canadienne de l'éducation*, 36(1), 71-95.
- Ghane, G., Zare, Z., Shahsavari, H. et al. (2024). The process of social death in patients with hip fracture. *Sci Rep* 14, 1707. <https://doi-org.resursi.rtu.lv/10.1038/s41598-023-50115-2>
- Hsu, P.-C., Chang, I.-H., & Chen, R.-S. (2021). The Impacts of College Students' Civic Responsibility on Civic Engagement via Online Technology: The Mediations of Civic Learning and Civic Expression. *Sage Open*, 11(3). <https://doi-org.datubazes.lanet.lv/10.1177/21582440211031909>
- Huang, W., & Yuan, C. (2023). Workplace Ostracism and Helping Behavior: A Cross-Level Investigation. *Journal of Business Ethics*, 190, 787 - 800.
- Kauffman, J. M., Badar, J. (2016). It's instruction over place-not the other way around! *Phi Delta Kappan*, 98(4), 55–59. <https://doi-org.datubazes.lanet.lv/10.1177/0031721716681778>
- Keels, M., Tackie, H. & Wilkins, N. Educators Need More Than a Strong Belief in the Importance of Student Relationships. *School Mental Health* 14, 225–237 (2022). <https://doi-org.datubazes.lanet.lv/10.1007/s12310-022-09506-5>
- Králová, J. (2015). What is social death? *Contemporary Social Science*, 10(3), 235–248. <https://doi.org/10.1080/21582041.2015.1114407>
- Liu, C., Li, H., & Li, L. (2022). Examining the curvilinear relationship of job performance, supervisor ostracism, and turnover intentions. *Journal of Vocational Behavior*, 138, 103787.
- Lyu, Y., & Zhu, H. (2019). The predictive effects of workplace ostracism on employee attitudes: A job embeddedness perspective. *Journal of Business Ethics*, 158, 1083–1095.

- McKenna, W.J., Newton, X. Brigham, F. (2023). Impact of co-teaching on general educator self-reported knowledge and use of inclusive practices for students with emotional and behavioral disabilities: A pilot investigation. Willey Online library. *Psychology in the Schools*, V 60, 8, pp. 2782-2794. <https://doi-org.resursi.rtu.lv/10.1002/pits.22890>
- Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2009). Boosting attachment security to promote mental health, prosocial values, and inter-group tolerance. *Psychological Inquiry*, 18, 139–156. <https://doi.org/10.1080/10478400701512646>
- Norwood, F. (2009). *The Maintenance of Life: Preventing Social Death Through Euthanasia Talk and End-of-Care—Lessons From the Netherlands*. FrancesNorwood. Durham: Carolina AcademicPress. 2009. XIII + 293 pp.
- Pirkis, J., Rossetto, A., Nicholas, A., Ftanou, M., Robinson, J., & Reavley, N. (2017). Suicide Prevention Media Campaigns: A Systematic Literature Review. *Health Communication*, 34(4), 402–414. <https://doi.org/10.1080/10410236.2017.1405484>
- Simandan, D. (2021). Social capital, population health, and the gendered statistics of cardiovascular and all-cause mortality. *SSM-Popul. Health* 16, 100971.
- Steele, C., Kidd, D. C., Castano, E. (2015). On social death: Ostracism and the accessibility of death thoughts. *Death Stud.* 39(1), 19–23. doi: 10.1080/07481187.2013.844746.
- Umrani, W. A., Siyal, S., Riyami, S. A., Memon, M. A., & Siyal, A. W. (2024). Inclusive leadership and innovative work behaviours: social exchange perspective. *Current Psychology*, 43(30), 24774–24788. <https://doi.org/10.1007/s12144-024-06192-1>
- Waid, J., Uhrich, M. (2020). A scoping review of the theory and practice of positive youth development. *The British Journal of Social Work*, 50(1), 5–24. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcy130>
- Williams, D.K. (2007). Ostracism: The Kiss of Social Death. Wiley Online Library, *Social and Personality Psychology Comapass*, 1(1): 236-247. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9004.2007.00004.x>
- Yaakobi, E. (2019). Fear of death mediates ostracism distress and the moderating role of attachment internal working models. Wiley Online Library, *European Journal of Social Psychology*, 49 (3): 645-657.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Εκπαιδευτές Ενηλίκων

Η παρούσα έρευνα έχει σχεδιαστεί με σκοπό την αξιολόγηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης σχετικά με το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου από την οπτική γωνία των εκπαιδευτών ενηλίκων μετά τις εκδηλώσεις της Εκστρατείας Ευαισθητοποίησης για τον Κοινωνικό Θάνατο. Η συμπλήρωση της έρευνας θα διαρκέσει 10-15 λεπτά. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας.

Σημείωση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν ΑΥΣΤΗΡΑ για ερευνητικούς σκοπούς.

Κατά τη διάρκεια της μελέτης, τα δεδομένα θα συλλέγονται, θα αποθηκεύονται και θα αναλύονται σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα. Έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των ευαίσθητων πληροφοριών, με βάση τον ακόλουθο κανονισμό και οδηγία.

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

Συμπληρώνοντας και υποβάλλοντας το ερωτηματολόγιο, συναινείτε στη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία των προσωπικών σας δεδομένων.

Ενότητα 1: Δημογραφικά Στοιχεία

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

- Άνδρας
- Γυναίκα
- Μη δυαδικό
- Προτιμώ να μην απαντήσω

2. Ποια είναι η ηλικιακή σας ομάδα;

- 18–24
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55+

3. Ποιο είναι το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχετε ολοκληρώσει;

- Δεν ολοκλήρωσα το γυμνάσιο/λύκειο
- Λύκειο ή απολυτήριο
- Επαγγελματικά προσόντα
- Πτυχίο πανεπιστημίου
- Μεταπτυχιακό ή διδακτορικό

4. Ποια είναι η χώρα διαμονής σας;

- Λετονία
- Κύπρος
- Σλοβενία

Ενότητα 2: Ερωτήσεις Σχετικά με την Ενημέρωση

5. Εξοικείωση με τον κοινωνικό θάνατο:

- Δεν το είχα ακούσει ποτέ
- Κατανοώ τη βασική έννοια
- Το κατανοώ καλά
- Μπορώ να το εφαρμόσω

6. Αυτοπεποίθηση κατανόησης:

- Δεν το έχω ακούσει
- Το έχω ακούσει αλλά δεν μπορώ να το εξηγήσω
- Έχω γενική ιδέα
- Μπορώ να το συζητήσω
- Μπορώ να το ενσωματώσω

7. Πιστεύετε ότι μπορεί να προληφθεί;

- Ναι / Όχι

8. Γνωρίζετε στρατηγικές μείωσης κινδύνου;

- Ναι / Όχι

Ενότητα 3: Συμπτώματα, Επιπτώσεις και Αιτίες

9. Γνωρίζετε τις κύριες αιτίες;

- Ναι / Όχι

10. Γνωρίζετε τα κύρια συμπτώματα;

- Ναι / Όχι

11. Γνωρίζετε τις κύριες επιπτώσεις;

- Ναι / Όχι

Ενότητα 4: Κοινωνική Ευθύνη

12. Ευθύνη πρόληψης:

- Προσωπική

- Κοινωνική

- Και τα δύο

- Χρειάζομαι περισσότερη γνώση

13. Μπορείτε να συμβάλλετε;

- Ναι / Όχι

14. Ανησυχίες (έως 3):

- Έλλειψη εκπαίδευσης

- Έλλειψη έρευνας

- Έλλειψη πρωτοβουλιών

- Έλλειψη ενημέρωσης κοινού
- Δυσκολία αναγνώρισης
- Απροθυμία εκπαιδευομένων

Ενότητα 5: Εξωτερική Υποστήριξη

15. Σας δόθηκαν γενικές πληροφορίες;

- Ναι / Όχι

16. Σας δόθηκαν πληροφορίες στη γλώσσα σας;

- Ναι / Όχι

17. Σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε το υλικό;

- Ναι / Όχι / Δεν είμαι σίγουρος/η

18. Σας βοήθησαν οι δραστηριότητες;

- Ναι / Όχι

19. Πιο χρήσιμες πτυχές:

- Ορισμός
- Σχήμα απομόνωσης
- Συμπτώματα/επιπτώσεις
- Παρεμβάσεις
- Συστάσεις
- Αναγνώριση

Ενότητα 6: Τελική Ερώτηση

20. Σχόλια / προτάσεις

Εκπρόσωποι Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων

Η παρούσα έρευνα έχει σχεδιαστεί με σκοπό την αξιολόγηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης σχετικά με το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου από την οπτική γωνία των εκπροσώπων μικρομεσαίων επιχειρήσεων μετά τις εκδηλώσεις της Εκστρατείας Ευαισθητοποίησης για τον Κοινωνικό Θάνατο. Η συμπλήρωση της έρευνας θα διαρκέσει 10-15 λεπτά. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας.

Σημείωση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν ΑΥΣΤΗΡΑ για ερευνητικούς σκοπούς.

Κατά τη διάρκεια της μελέτης, τα δεδομένα θα συλλέγονται, θα αποθηκεύονται και θα αναλύονται σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα. Έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των ευαίσθητων πληροφοριών, με βάση τον ακόλουθο κανονισμό και οδηγία.

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

Συμπληρώνοντας και υποβάλλοντας το ερωτηματολόγιο, συναινείτε στη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία των προσωπικών σας δεδομένων.

Ενότητα 1: Δημογραφικά Στοιχεία

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

- Άνδρας
- Γυναίκα
- Μη δυαδικό
- Προτιμώ να μην απαντήσω

2. Ποια είναι η ηλικιακή σας ομάδα;

- 18–24
- 25–34
- 35–44
- 45–54

- 55+

3. Ποιο είναι το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχετε ολοκληρώσει;

- Δεν ολοκλήρωσα το γυμνάσιο/λύκειο
- Λύκειο ή απολυτήριο
- Επαγγελματικά προσόντα
- Πτυχίο πανεπιστημίου
- Μεταπτυχιακό ή διδακτορικό

4. Ποια είναι η χώρα διαμονής σας;

- Λετονία
- Κύπρος
- Σλοβενία

Ενότητα 2: Ερωτήσεις Σχετικά με την Ενημέρωση

5. Εξοικείωση με τον κοινωνικό θάνατο:

- Δεν το είχα ακούσει ποτέ
- Κατανώ τη βασική έννοια
- Το κατανώ καλά
- Μπορώ να το εφαρμόσω στην πράξη

6. Αυτοπεποίθηση κατανόησης:

- Δεν το έχω ακούσει
- Το έχω ακούσει αλλά δεν μπορώ να το εξηγήσω
- Έχω γενική ιδέα
- Μπορώ να το συζητήσω
- Μπορώ να το ενσωματώσω στην πράξη

7. Πιστεύετε ότι μπορεί να προληφθεί;

- Ναι / Όχι

8. Γνωρίζετε στρατηγικές μείωσης κινδύνου;

- Ναι / Όχι

Ενότητα 3: Συμπτώματα, Επιπτώσεις και Αιτίες

9. Γνωρίζετε τις κύριες αιτίες;

- Ναι / Όχι

10. Γνωρίζετε τα κύρια συμπτώματα;

- Ναι / Όχι

11. Γνωρίζετε τις κύριες επιπτώσεις;

- Ναι / Όχι

Ενότητα 4: Κοινωνική Ευθύνη

12. Ευθύνη πρόληψης:

- Προσωπική

- Κοινωνική

- Και τα δύο

- Χρειάζομαι περισσότερη γνώση

13. Μπορείτε να συμβάλλετε;

- Ναι / Όχι

14. Ανησυχίες (έως 3):

- Έλλειψη εκπαίδευσης εργοδοτών

- Έλλειψη εκπαίδευσης εργαζομένων

- Έλλειψη πρωτοβουλιών

- Περιορισμοί πόρων

- Έλλειψη κινήτρου προσωπικού

Ενότητα 5: Εξωτερική Υποστήριξη

15. Σας δόθηκαν γενικές πληροφορίες;

- Ναι / Όχι

16. Σας δόθηκαν πληροφορίες στη γλώσσα σας;

- Ναι / Όχι

17. Σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε το υλικό;

- Ναι / Όχι / Δεν είμαι σίγουρος/η

18. Σας βοήθησαν οι δραστηριότητες;

- Ναι / Όχι

19. Πιο χρήσιμες πτυχές:

- Ορισμός

- Σχήμα απομόνωσης

- Συμπτώματα/επιπτώσεις

- Παρεμβάσεις

- Συστάσεις

- Αναγνώριση

Ενότητα 6: Τελική Ερώτηση

20. Σχόλια / προτάσεις

Ενήλικας Εκπαιδευόμενος

Η παρούσα έρευνα έχει σχεδιαστεί με σκοπό την αξιολόγηση του επιπέδου ευαισθητοποίησης σχετικά με το φαινόμενο του κοινωνικού θανάτου από την οπτική γωνία των εκπαιδευτών ενηλίκων μετά τις εκδηλώσεις της Εκστρατείας Ευαισθητοποίησης για τον Κοινωνικό Θάνατο. Η συμπλήρωση της έρευνας θα διαρκέσει 10-15 λεπτά. Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας.

Σημείωση: Τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν ΑΥΣΤΗΡΑ για ερευνητικούς σκοπούς.

Κατά τη διάρκεια της μελέτης, τα δεδομένα θα συλλέγονται, θα αποθηκεύονται και θα αναλύονται σε μια διαδικτυακή πλατφόρμα. Έχουν ληφθεί τα απαραίτητα μέτρα για τη διασφάλιση της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των ευαίσθητων πληροφοριών, με βάση τον ακόλουθο κανονισμό και οδηγία.

Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

Συμπληρώνοντας και υποβάλλοντας το ερωτηματολόγιο, συναινείτε στη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία των προσωπικών σας δεδομένων.

Ενότητα 1: Δημογραφικά Στοιχεία

1. Ποιο είναι το φύλο σας;

- Άνδρας
- Γυναίκα
- Μη δυαδικό
- Προτιμώ να μην απαντήσω

2. Ποια είναι η ηλικιακή σας ομάδα;

- 18–24
- 25–34
- 35–44
- 45–54
- 55+

3. Ποιο είναι το υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης που έχετε ολοκληρώσει;

- Δεν ολοκλήρωσα το γυμνάσιο/λύκειο
- Λύκειο ή απολυτήριο
- Επαγγελματικά προσόντα
- Πτυχίο πανεπιστημίου

- Μεταπτυχιακό ή διδακτορικό

4. Ποια είναι η χώρα διαμονής σας;

- Λετονία

- Κύπρος

- Σλοβενία

Ενότητα 2: Ερωτήσεις Σχετικά με την Ενημέρωση

5. Εξοικείωση με τον κοινωνικό θάνατο:

- Δεν το είχα ακούσει ποτέ

- Κατανώ τη βασική έννοια

- Το κατανώ καλά

- Μπορώ να το εφαρμόσω

6. Αυτοπεποίθηση κατανόησης:

- Δεν το έχω ακούσει

- Το έχω ακούσει αλλά δεν μπορώ να το εξηγήσω

- Έχω γενική ιδέα

- Μπορώ να το συζητήσω

- Μπορώ να το ενσωματώσω

7. Πιστεύετε ότι μπορεί να προληφθεί;

- Ναι / Όχι

8. Γνωρίζετε στρατηγικές μείωσης κινδύνου;

- Ναι / Όχι

Ενότητα 3: Συμπτώματα, Επιπτώσεις και Αιτίες

9. Γνωρίζετε τις κύριες αιτίες;

- Ναι / Όχι

10. Γνωρίζετε τα κύρια συμπτώματα;

- Ναι / Όχι

11. Γνωρίζετε τις κύριες επιπτώσεις;

- Ναι / Όχι

Ενότητα 4: Κοινωνική Ευθύνη

12. Ευθύνη πρόληψης:

- Προσωπική

- Κοινοτική

- Και τα δύο

- Χρειάζομαι περισσότερη γνώση

13. Μπορείτε να συμβάλλετε;

- Ναι / Όχι

14. Ανησυχίες (έως 3):

- Έλλειψη ευαισθητοποίησης

- Έλλειψη ενδιαφέροντος

- Πίστη ότι είναι ανίατο

- Πίστη ότι δεν θα συμβεί ποτέ

- Φόβος στιγματισμού

Ενότητα 5: Εξωτερική Υποστήριξη

15. Σας δόθηκαν γενικές πληροφορίες;

- Ναι / Όχι

16. Σας δόθηκαν πληροφορίες στη γλώσσα σας;

- Ναι / Όχι

17. Σκοπεύετε να χρησιμοποιήσετε το υλικό;

- Ναι / Όχι

18. Πιο χρήσιμες πτυχές:

- Ορισμός
- Σχήμα απομόνωσης
- Συμπτώματα/επιπτώσεις
- Παρεμβάσεις
- Συστάσεις
- Αναγνώριση

Ενότητα 6: Τελική Ερώτηση

19. Σχόλια / προτάσεις